

NEJVYŠŠÍ SOUD

**SBÍRKA
SOUDNÍCH
ROZHODNUTÍ
A STANOVISEK**

5—6

ROČNÍK 1993

Rozhodnutí v trestních věcech

str.

Věcný rejstřík

Adhezní řízení

Uplatňují-li nárok na náhradu škody pozůstalí po poškozeném, musí soud vždy zjistit, zda jde o právní nástupce (dědice) poškozeného. Jestliže byl obviněný požádán poškozeným o zaplacení způsobené škody, je povinen podle § 563 obč. zák. následujícího dne tento dluh splatit. Ode dne následujícího po tomto dni je v prodlení. V trestním řízení je zpravidla rozhodné, kdy byl obviněný seznámen s výsledky vyšetřování.

č. 16-III

Jestliže soud odsuzuje obžalované pro trestný čin, kterým způsobili škodu společným jednáním, zpravidla je zavázé nahradit tuto škodu společně a nerozdílně podle § 438 odst. 1 obč. zák.

č. 23

Poškozený, ohledně něhož Krajský soud podle § 44 odst. 2 tr. ř. rozhodl, že jeho účast nepřipouští, nemůže vykonávat žádná práva, která jinak náleží poškozenému.

č. 25-II

č. 31

Dokazování

Protokol o konfrontaci lze v hlavním líčení přechít jako důkaz jen za podmínky § 207 odst. 2, resp. 211 odst. 1 až 3 tr. ř., nikoli jako listinný důkaz podle § 213 odst. 1 tr. ř.

č. 25

Loupež

K otázce souběhu trestného činu loupeže a trestného činu krádeže v případě pachatele, který vnikne do rodinného domku v úmyslu tam krást a některé z odcizených věcí se zmocní za použití násilí na majitele domku.

č. 16

Nahrzení vazby slibem

Soud předtím, než přijme slib obviněného podle § 73 písm. b) tr. ř., musí pečlivě zvážit všechny okolnosti týkající se případu a osoby obviněného důležitě z hlediska, zda slib je možno považovat za dostatečný.

č. 29

Obžalovací žaloba

Není v rozporu s ustanovením § 176 odst. 2 tr. ř., pokud žalobní návrh zahrnuje i další útok, pro který nebylo zahájeno trestní stíhání ani vzneseno obvinění, jestliže tvoří s ostatními žalovanými útoky, ohledně nichž byly provedeny tyto procesní úkony, jeden skutek.

č. 24

Ohrožení pod vlivem návykové látky

Z hlediska naplnění znaku způsobení větší škody na cizím majetku [§ 201 písm. d) tr. zák.] je nerozhodné, že s věcí z takového majetku, která byla poškozena, nakládal pachatel v době činu oprávněně.

č. 21

Rozhodnutí a stanoviska v trestních věcech

Č. 14

Nabídnutí značné finanční částky účastníkovi dražby za to, aby z veřejné dražby odstoupil, nenaplnuje znaky trestného činu podplácení podle § 161 odst. 1 tr. zák. ani přípravy k trestnému činu podvodu podle § 7 odst. 1, § 250 odst. 1, 4 tr. zák., neboť takovým rozhodnutím účastník dražby vykonává jen své osobní právo (tedy neobstarává věci obecného zájmu spojené s dražbou jako např. licitátor) a neuvádí nikoho v omyl. Po účinnosti zák. č. 557/1991 Sb. takový čin naplňuje znaky trestného činu pletich při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 128c písm. b) tr. zák.

(Usnesení Nejvyššího soudu ČR z 23. října 1992 sp. zn. 4 Tz 37/92)

Nejvyšší soud ČR zamítl stížnost pro porušení zákona podanou generálním prokurátorem ČR proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze 17. dubna 1992 sp. zn. 4 To 178/92.

Z odůvodnění:

Usnesením Okresního soudu v Litoměřicích z 11. února 1992 sp. zn. 3 T 4/92 bylo podle § 314c odst. 1 písm. a) tr. ř. zastaveno trestní stíhání obviněné V. B. pro skutek uvedený v obžalobě okresního prokurátora v Litoměřicích, kterým měla dne 15. června 1991 v dražební místnosti v budově Okresního úřadu v Litoměřicích při dražbě provozní jednotky Mlýny Litoměřice nabídnout a slíbit JUDr. P. R., majitelé firmy Nota Litoměřice, finanční částku ve výši 1 000 000 Kčs s tím, aby z veřejné dražby uvedené provozní jednotky odstoupil, aby tak dražený objekt získal jiný zájemce, čímž měla spáchat trestný čin podplácení podle § 161 odst. 1 tr. zák.

V odůvodnění uvedeného usnesení Okresní soud konstatoval, že žalovaným jednáním obviněné nebyla naplněna skutková podstata trestného činu podplácení podle § 161 odst. 1 tr. zák. zejména proto, že nebyl dán znak

obstarávání věcí obecného zájmu. Prodej při veřejné dražbě je nepochybně natolik společensky významná činnost, že je ji možno považovat za obstarávání takových věcí, takže nabídnutí finanční částky např. licitátorovi by bylo možno posuzovat jako podplácení ve smyslu § 161 odst. 1 tr. zák. Účastník dražby však vykonává rozhodnutím, zda z dražby odstoupí, pouze své osobní právo, a výkon takového práva nemůže být za obstarávání věcí obecného zájmu považován, ať již k němu dojde v rámci činnosti jakkoli společensky důležité. (srov. rozh. č. 16/1988 Sb rozh. tr., str. 77).

Stížnost okresního prokurátora proti uvedenému usnesení byla usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem ze 17. dubna 1992 sp. zn. 4 To 178/92 podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítnuta.

Krajský soud potvrdil správnost skutkových i právních závěrů napadeného usnesení s tím, že předmětné jednání by mohlo naplňovat jen znaky skutkové podstaty trestného činu pletich při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 128c písm. b) tr. zák., avšak tento trestný čin byl do našeho právního řádu zaveden až novelou trestního zákona – zák. č. 557/1991 Sb. s účinností od 1. 1. 1992. Zavedením této speciální skutkové podstaty tak dal zákonodárce najevo to, že podle dosud platných trestních ustanovení nebylo možno podobná jednání trestně postihovat (srov. důvodovou zprávu).

Proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem podal generální prokurátor České republiky dne 17. srpna 1992 v neprospěch obviněné V. B. stížnost pro porušení zákona. Uvedl v ní, že se soudy nezabývaly možností právního posouzení skutku jako přípravy k trestnému činu podvodu podle § 7 odst. 1 k § 250 odst. 1, 4 tr. zák., k čemuž však měli být vyslechnuti i další svědci (konkrétně nespecifikovaní) a měl být i vyžádán podrobnější záznam o průběhu veřejné dražby.

V případě zjištění, že obviněná svým jednáním naplnila v době spáchání skutku výše uvedenou přípravu k trestnému činu, bylo na místě za použití ustanovení § 16 odst. 1 tr. zák. použít právního posouzení skutku podle § 128c písm. b) tr. zák. po novelizaci účinné k 1. 1. 1992.

Nejvyšší soud České republiky přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. správnost všech výroků napadeného usnesení, jakož i řízení, které mu

předcházelo, a shledal, že zákon v napadeném usnesení, ani v řízení předcházejícím, porušen nebyl.

Lze konstatovat, že Okresní i Krajský soud své rozhodnutí opřeli o dostatečně provedená skutková zjištění.

Zjišťování toho, zda je event. skutek trestným činem podle zákona, není otázkou skutkovou, nýbrž právní. Tato otázka pak musí být zkoumána v každém stadiu trestního řízení, bez ohledu na stav dokazování. Jestliže pak orgán meritorně ve věci rozhodující dospěje k závěru, že dosud provedené dokazování nenavědčuje tomu, že by skutek naplňoval skutkovou podstatu některého trestného činu podle platné právní úpravy a nepřipadá v úvahu další dokazování, které by přineslo zjištění nových skutečností týkajících se jeho právního posouzení, může trestní stíhání z důvodu ustanovení § 172 odst. 1 písm. b) tr. ř. zastavit [event. podle stadia trestního řízení obviněného obžaloby zprostit podle § 226 písm. b) tr. ř.].

Okresní soud proto nepochybil, pokud ve věci rozhodl, aniž dokazování doplnil způsobem naznačeným ve stížnosti pro porušení zákona.

Rozhodnutí Okresního soudu i Krajského soudu jsou však správná i z hlediska věcného. Soudy správně dovodily, že právní posouzení skutku jako trestného činu podplácení podle § 161 odst. 1 tr. ř. nepřichází v úvahu, neboť skutková podstata tohoto trestného činu nebyla naplněna. Vyloučeno je i trestní stíhání obviněné pro trestný čin pletich při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 128c odst. 2 tr. zák., neboť toto zákonné ustanovení nabylo účinnosti teprve poté, co se stal projednávaný skutek.

Nesprávné jsou dále závěry uvedené ve stížnosti pro porušení zákona, že by v konkrétním případě mohla být jednáním obviněné naplněna skutková podstata přípravy k trestnému činu podvodu podle § 7 odst. 1 k § 250 odst. 1, 4 tr. zák. Podle názoru stěžovatele návrh obviněné na přijetí úplaty v částce jednoho miliónu Kčs měl být návodem poškozeného R. k přijetí úplaty a směřoval k tomu, aby se tímto způsobem obohatil a zanechal v důsledku toho účasti na dražbě. Tím by byl uveden v omyl licitátor o tom, že existuje jediný zájemce, tj. účastník dražby P. Došlo by tím ke škodě státu, kterému vydražovaná jednotka patřila a který by byl připraven o částku přibližně kolem 16 000 000 Kčs.

Uvedená právní konstrukce však nevychází ze znění zákona. Trestného

činu podvodu podle § 250 odst. 1 tr. zák. se dopustí ten, kdo ke škodě cizího majetku sebe nebo jiného obohatí tím, že uvede jiného v omyl nebo využije něčího omylu a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou. Odstoupením v dražbě však neuvádí účastník dražby licitátora ani nikoho jiného v omyl. Nejde o předstírání toho, že je počet účastníků dražby nižší, ale o skutečné omezení jejich počtu se všemi právními důsledky tohoto kroku, zejména ztráty možnosti získat věc, která je v dražbě prodávána.

Jednání obviněné V. B. v rozsahu, v jakém jí bylo kladeno za vinu, tedy v době, kdy se ho měla dopustit, nebylo proto možno subsumovat pod kteroukoliv skutkovou podstatu trestného činu podle platných trestněprávních předpisů.

Protože napadeným soudním rozhodnutím, ani v řízení předcházejícím zákon porušen nebyl, byla stížnost pro porušení zákona podle § 268 odst. 1 tr. ř. zamítnuta.

Č. 15

Podle § 73 odst. 1 písm. a) tr. zák. lze zabrat jen věc náležející pachateli, kterého nelze stíhat nebo odsoudit. Jestliže v době rozhodování o zabrání věci pachatel již zemřel a jeho majetek přešel okamžikem smrti na jeho dědice, věc zemřelému nenáležela a není ji možno zabrat podle § 73 odst. 1 písm. a) tr. zák.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČR z 23. října 1992 sp. zn. 1 Tz 88/92)

K stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČR, Nejvyšší soud ČR zrušil usnesení Okresního soudu pro Prahu-západ z 13. června 1961 sp. zn. 2 Nt 19/61 a zamítl návrh okresního prokurátora pro Prahu-západ na zabrání věci podle § 74 odst. 1 písm. a) zák. č. 86/1950 Sb. ve znění zák. č. 63/1956 Sb.

Z odůvodnění:

Usnesením Okresního soudu Praha-západ z 13. června 1961 sp. zn. 2 Nt

19/61 bylo podle § 74 odst. 1 písm. a) zák. č. 86/1950 Sb. ve znění zák. č. 63/1956 Sb. (dále jen tr. zák.) vysloveno zabrání 1. 64 kusů velkých rakouských mincí se zobrazením Franze Josefa I. na rubu s různým textem, 2. 32 velkých svatováclavských dukátů a jeden zlatý francouzský stotfrank, 3. 30 kusů středně velkých svatováclavských dukátů, 4. 77 kusů různých zlatých mincí, 5. 600 kusů malých čs. zlatých mincí a 6. 695 kusů rakouských zlatých mincí.

Uvedené mince patřily zemřelému JUDr. J. Ř. a byly objeveny jeho dědicem J. Ř. Okresní soud v odůvodnění napadeného usnesení dovodil, že JUDr. J. Ř. držením těchto mincí spáchal trestný čin podle § 145 odst. 1 tr. zák. a protože zemřel, nebylo možno jej pro tento čin trestně stíhat. Proto vyslovil zabrání zajištěných věcí podle § 74 odst. 1 písm. a) tr. zák.

Usnesení o zabrání věci nabylo právní moci dne 24. června 1961.

Proti tomuto usnesení podal dne 31. července 1992 generální prokurátor České republiky ve prospěch zemřelého JUDr. J. Ř. stížnost pro porušení zákona. Napadenému rozhodnutí vytkl nezákonnost s odkazem na ustanovení § 460 odst. 1 občanského zákoníku, podle něhož se dědictví nabývá zůstavitelovou smrtí. Předmětné mince tedy úmrtím zůstavitele přešly do vlastnictví jeho syna J. Ř., který bezprostředně tuto skutečnost oznámil státnímu notářství pro Prahu-západ a současně splnil oznamovací povinnost ministerstvu financí.

Závěrem generální prokurátor České republiky ve stížnosti pro porušení zákona navrhl, aby Nejvyšší soud České republiky podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil porušení zákona v ustanovení § 2 odst. 8 tr. ř. ve vztahu k § 74 odst. 1 písm. a) tr. zák., podle § 269 odst. 2 tr. ř., aby vadné rozhodnutí zrušil a dále postupoval podle § 271 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud České republiky přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. správnost všech výroků napadeného rozhodnutí, jakož i řízení předcházející, a shledal, že stížnost pro porušení zákona byla podána důvodně.

Okresní soud Praha-západ ve věci rozhodl na základě návrhu okresního prokurátora pro Prahu-západ o zabrání věci podle § 74 odst. 1 písm. a) tr. zák., aniž byly splněny formální i materiální podmínky pro takovéto řízení.

Podle § 74 odst. 1 písm. a) tr. zák. mohl soud vyslovit zabrání věci, která náležela pachateli trestného činu, jehož nešlo stíhat ani odsoudit. Protože

však veškerý majetek zemřelého JUDr. J. Ř. přešel okamžikem jeho smrti na jeho dědice, v době rozhodování o zabrání věci již tato věc zemřelému nenáležela. Uvedený právní názor platí i pro současné ustanovení § 73 odst. 1 písm. a) tr. zák., které je obdobné.

Z uvedených důvodů okresní soud porušil v napadeném usnesení zákon v ustanovení § 74 odst. 1 písm. a) tr. zák. z r. 1950 v neprospěch zemřelého JUDr. J. Ř. (který de facto se ani nestal obviněným). Nejvyšší soud České republiky podle § 268 odst. 2 tr. ř. zjištěné porušení zákona vyslovil a podle § 269 odst. 2 tr. ř. napadené usnesení zrušil. Podle § 271 odst. 1 tr. ř. pak nejvyšší soud rozhodl o zamítnutí původního návrhu okresního prokurátora pro Prahu-západ na zabrání věci podle § 74 odst. 1 písm. a) tr. zák., protože pro tento postup neshledal žádné důvody.

Č. 16

I. Jednání pachatele, který s úmyslem krást vnikne do rodinného domku, kde násilím donutí majitelku domku, aby mu vydala částku 700 Kč a potom z domku odcizí další věci využívaje toho, že byl předchozím jednáním vyloučen odpor poškozené, lze posoudit jen jako trestný čin loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. a nikoli též jako trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1 tr. zák.

II. Násilím ve smyslu ustanovení § 238 odst. 1, 2 tr. zák. je i vytržení sítě proti hmyzu u pootevřeného okna komory. Uvedený znak je totiž naplněn i tehdy, směřuje-li proti věci, která není překážkou, jejímž účelem je zabránit vniknutí do domu nebo bytu jiného.

Ochrana domovní svobody podle § 238 tr. zák. se vztahuje i na sklepní kóje, zabezpečené petlicemi a visacími zámky, které jsou příslušenstvím bytu.

III. Uplatňují-li nárok na náhradu škody, která byla způsobena na majetku poškozeného, pozůstalí po poškozeném, musí soud vždy na podkladě důkazů zjistit, zda jde o právní nástupce (dědice) poškozeného.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČR z 20. 11. 1992 sp. zn. 6 To 49/92)

K odvolání obžalovaného mladistvého Z. D. Nejvyšší soud ČR zrušil rozsudek Krajského soudu v Brně z 8. září 1992 sp. zn. 2 T 32/92, znovu mladistvého uznal vinným trestným činem loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák., trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1, 2 a dvěma trestnými činy porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1, 2 tr. zák. Dále uložil mladistvému trest a podle § 229 odst. 1 tr. ř. poškozené Z. C., L. C., S. H. odkázal s nároky na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních a stát zastoupený Nemocnicí s poliklinikou Břeclav odkázal na řízení podle zákona č. 33/1965 Sb. ve znění zákona č. 266/1991 Sb.

Z odůvodnění:

Napadeným rozsudkem byl obžalovaný mladistvý Z. D. uznán vinným trestným činem porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1, 3 tr. zák., trestným činem loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. a trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1, 2 tr. zák. ve znění zák. č. 175/1990 Sb. a odsouzen podle § 234 odst. 1 tr. zák., § 79 odst. 1 tr. zák., § 35 odst. 1 tr. zák. k úhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody na čtyři roky, pro jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 tr. zák. zařazen do nápravně výchovného ústavu pro mladistvé. V dalším bylo rozhodnuto o náhradě škody tak, že podle § 228 odst. 1 tr. ř. je obžalovaný mladistvý Z. D. povinen zaplatit poškozeným Z. C., L. C. a S. H. každému 172,40 Kč. Podle § 229 odst. 1 tr. ř. byli poškození Z. C., L. C. a S. H. odkázáni se zbytkem nároků na náhradu škody, aniž bylo ve výroku rozsudku uvedeno, na jaké řízení se tito poškození odkazují. Podle § 229 odst. 3 tr. ř. byl stát zastoupený Nemocnicí s poliklinikou Břeclav odkázán s nárokem na náhradu škody na řízení před jiným příslušným orgánem.

Proti rozsudku podal v zákonné lhůtě odvolání obžalovaný mladistvý Z. D. Odvolání podal proti výroku o vině i proti výroku o trestu. Namítl, že provedené důkazy neposkytují spolehlivý podklad pro závěr, že spáchal trestný čin loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. Navrhl, aby Nejvyšší soud ČR zrušil výrok o vině tímto trestným činem a zprostil jej v tomto směru obžaloby a aby mu za zbývající trestné činy uložil přiměřeně mírnější trest.

Nejvyšší soud ČR přezkoumal podle § 254 odst. 1 tr. ř. zákonnost a

odůvodněnost všech výroků rozsudku, proti nimž obžalovaný mladistvý mohl podat odvolání, i správnost postupu řízení, které předcházelo rozsudku, a přihlížejí přitom i k vadám, které nebyly odvoláním vytýkány, dospěl k následujícím závěrům.

Podle zjištění krajského soudu spočívala trestná činnost obžalovaného mladistvého Z. D. v tom, že 26. 10. 1991 kolem 01.00 hod. v podnapilém stavu v Břeclavi-Poštorné, Fučíkova 18, společně s J. D., nar. 18. 7. 1977, vnikl do rodinného domku M. C., nar. 22. 3. 1920, tak, že přelezl plot u zahrádky a vytrhl ochrannou síť u pootevřeného okna komory, kterým vlezl dovnitř, několika údery pěstí do hlavy donutil M. C. vydat 700 Kčs a z jejich domku odcizil dvě tašky v hodnotě 20 Kčs, lahev vína zn. Vavřínecké v hodnotě 39 Kčs, lahev slivovice v hodnotě 120 Kčs, lahev pálenky zn. Barec v hodnotě 83 Kčs, radiopřijímač Sound-Solo v hodnotě 400 Kčs, čtyři potravinové konzervy v hodnotě 51 Kčs, dvě vkladní knížky, krabičku s neplatnými mincemi v hodnotě 60 Kčs, jeden pár tenisek v hodnotě 43 Kčs, peněženku v hodnotě 30 Kčs, náramkové hodinky zn. Prim v hodnotě 230 Kčs, tedy věci v celkové hodnotě 1 076 Kčs. Podle dalších zjištění krajského soudu obžalovaný mladistvý Z. D. 15. 9. 1991 kolem 01.00 hod. v podnapilém stavu v Trnavě, Beethovenova 22, v suterénu vnikl po utržení petlice s visacími zámky do dvou sklepních kójí, z nichž odcizil M. L. dětské jízdní kolo v hodnotě 770 Kčs, dámské jízdní kolo zelené barvy v hodnotě 780 Kčs a S. D., dámské jízdní kolo modré barvy v hodnotě 1 860 Kčs, takže tím způsobil škodu ve výši 3 410 Kčs.

Na podkladě provedených důkazů bylo spolehlivě prokázáno, že obžalovaný mladistvý Z. D. uvedeným způsobem vnikl do rodinného domku poškozené M. C. a do sklepních kójí poškozených M. L. a S. D. Dále bylo z provedených důkazů bezpečně zjištěno, že v rodinném domku poškozené M. C. obžalovaný mladistvý vzal věci v hodnotě 1 076 Kčs a dvě vkladní knížky a kromě toho i částku 700 Kčs a že ve sklepních kójích poškozených M. L. a S. D. vzal jízdní kola v hodnotě 3 410 Kčs. Neúplností skutkové části výroku o vině je to, že Krajský soud v napadeném rozsudku neuvedl, že na vkladních knížkách odcizených ke škodě poškozené M. C. byly uloženy částky 77 345 Kčs a 3 874 Kčs. Výše vkladů byla provedenými důkazy v hlavním líčení bezpečně zjištěna, takže uvedená neúplnost je vadou po-

pisu skutku ve výroku napadeného rozsudku. V těchto směrech ostatně ani obžalovaný mladistvý Z. D. v podobném odvolání neuplatnil žádné námítky.

Skutková zjištění krajského soudu jsou správná i potud, že obžalovaný mladistvý Z. D. v součinnosti se svým bratrancem J. D., který pro nedostatek věku není trestně odpovědný (§ 11 tr. zák.), donutil poškozenou M. C. k vydání částky 700 Kčs násilím, spočívajícím v několika úderech pěstí do hlavy. Námítky, které v tomto ohledu uplatnil v odvolání obžalovaný mladistvý Z. D., nejsou důvodné. Spolehlivým důkazem o násilném jednání obžalovaného mladistvého je svědecká výpověď poškozené M. C. Tato výpověď je dostatečně konkrétní v popisu útoku, který proti ní byl veden, jak pokud jde o údery do hlavy, tak pokud jde o to, že údery jí zasadili oba útočníci. Přitom poškozená svědkyně M. C. dokázala jednání obou útočníků přesně rozlišit a obžalovaného mladistvého Z. D. naprosto jednoznačně a přesvědčivě uvedla jako jednoho z pachatelů útoku, jímž byla údery pěstí do hlavy donucena vydat částku 700 Kčs.

Výrok o vině je však vadný pro pochybení Krajského soudu při právním posouzení skutkového stavu, který jinak byl zjištěn správně.

Vniknutí obžalovaného mladistvého Z. D. do rodinného domku poškozené M. C. krajský soud chybně posoudil jako trestný čin porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1, 3 tr. zák. Tohoto trestného činu se dopustí mimo jiné ten, kdo neoprávněně vnikne do domu jiného, užije při uvedeném činu násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí a takový čin spáchá se zbraní nebo nejméně se dvěma osobami. Pro to, aby věc mohla být posouzena podle § 238 odst. 3 tr. zák., chyběl vedle zákonného znaku „užije při činu násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí“, jenž byl splněn, ještě zákonný znak „spáchá čin se zbraní“ nebo znak „spáchá čin nejméně se dvěma osobami“. Obžalovaný mladistvý nespáchal čin se zbraní a nespáchal ho ani se dvěma osobami. Užil násilí, které spočívalo ve vytržení ochranné sítě pootevřeného okna komory; šlo o síť proti hmyzu, jejímž zvláštním účelem nebylo zabránit vniknutí osob. Tím bylo odůvodněno posouzení věci podle § 238 odst. 2 tr. zák. Pro právní kvalifikaci podle § 238 odst. 1, 2 tr. zák. byla splněna i materiální podmínka uvedená v § 88 tr. zák., protože použité násilí podstatně zvyšovalo stupeň

nebezpečnosti činu pro společnost. Ve vztahu k té části jednání, která spočívala ve vniknutí do rodinného domku poškozené M. C., tedy měl být obžalovaný mladistvý uznán vinným trestným činem porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1, 2 tr. zák. Této kvalifikaci ostatně odpovídala i tzv. právní věta ve výroku napadeného rozsudku.

Obžalovaný mladistvý Z. D. však měl být uznán vinným dalším trestným činem porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1, 2 tr. zák., pokud násilným jednáním spočívajícím v utržení petlic s visacími zámky vnikl do sklepních kójí poškozených M. L. a S. D. Sklepní kóje byly příslušenstvím bytů obou poškozených a jejich nedotknutelnost je proto rovněž chráněna ustanovením § 238 tr. zák. o trestném činu porušování domovní svobody. Ve skutečnosti tedy šlo o neoprávněné vniknutí do bytu jiného ve smyslu ustanovení § 238 odst. 1 tr. zák., podle něhož bytem se rozumí i uzavřený prostor, který je příslušenstvím bytu, např. sklep nebo sklepní kóje, jak tomu bylo v posuzovaném případě. Obžalovaný mladistvý při tomto činu užil násilí a překonal překážku, jejímž účelem je zabránit vniknutí, neboť u obou sklepních kójí utrl petlici s visacím zámkem. Tato okolnost podstatně zvyšovala stupeň nebezpečnosti jeho činu pro společnost, jak to má na mysli ustanovení § 88 tr. zák., a odůvodňovala kvalifikaci podle § 238 odst. 2 tr. zák.

Každý z obou útoků, jimiž byly naplněny znaky trestného činu porušování domovní svobody, zakládal samostatný skutek, takže šlo o dva trestné činy porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1, 2 tr. zák. O jeden pokračující trestný čin nešlo proto, že uvedené útoky nebyly spojeny společným úmyslem, který by je spojoval v jediný skutek. Mezi oběma útoky byl poměrně větší časový odstup, neboť byly spáchány 15. 9. 1991 a 26. 10. 1991. Zcela odlišné byly i okolnosti, za kterých se obžalovaný mladistvý k oběma útokům rozhodl, a podněty, které ho k spáchání obou útoků vedly. Žádné skutečnosti nesvědčí o tom, že by již v době prvního útoku obžalovaný mladistvý alespoň v hrubých rysech zamýšlel vniknutí do dalšího objektu požívajícího ochrany podle § 238 tr. zák. Druhý útok byl výsledkem náhle pojatého rozhodnutí učiněného pod vlivem J. D., které nijak nesouviselo s předcházejícím útokem.

Krajský soud v podstatě správně posoudil jednání obžalovaného mladistvého Z. D., pokud spočívalo v násilí proti poškozené M. C. s cílem donutit ji k vydání peněz, jako trestný čin loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. Ovšem do rozsahu tohoto trestného činu neměl krajský soud zahrnout jen částku 700 Kčs, kterou poškozená pod vlivem násilí obžalovaného mladistvého vydala, nýbrž i další věci, které obžalovaný mladistvý v domku poškozené odcizil. Skutečnost, že obžalovaný mladistvý tyto věci vzal, byla podmíněna předcházejícím násilím, jímž byl vyloučen odpor poškozené a jímž si obžalovaný zajistil možnost nerušeného prohledání domku a odnětí vhodných věcí. Obžalovaný mladistvý vnikl do rodinného domku poškozené se záměrem získat větší částku peněz, neboť očekával, že větší částku bude poškozená mít. Když se ukázalo, že tomu tak není, protože poškozená dobrovolně vydala jen 100 Kčs a poté pod vlivem násilí dalších 700 Kčs, uskutečnil svůj původní záměr obohatit se o větší částku tím, že v domku poškozené vzal věci, které považoval za vhodné. Přitom i těchto věcí se zmocnil v souvislosti s násilím vykonaným na poškozené. Není tedy důvodu k tomu, aby odcizení jiných věcí než peněz bylo kvalifikováno jako trestný čin krádeže podle § 247 tr. zák., jak to učinil Krajský soud. Naopak bylo na místě posoudit odcizení věcí jako součást trestného činu loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. Tohoto trestného činu se dopustí ten, kdo proti jinému užije násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci. Tento trestný čin byl dokonán (tj. ve smyslu naplnění zákonných znaků trestného činu) tím, že obžalovaný mladistvý udeřil poškozenou pěstí do hlavy s cílem získat její peníze, a dokončen (tj. ve smyslu uskutečnění úmyslu zmocnit se cizí věci) jednak odnětím částky 700 Kčs a jednak odcizením dalších věcí v domku poškozené. Obžalovaný mladistvý Z. D. tak měl být uznán vinným trestným činem loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. v rozsahu zahrnujícím i odcizení všech věcí ke škodě poškozené M. C. a neměl být uznán vinným trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1, 2 tr. zák. ve znění zák. č. 175/1990 Sb. ve vztahu k odcizení těchto věcí.

Trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1, 2 tr. zák. ve znění zák. č. 175/1990 Sb. měl být obžalovaný mladistvý Z. D. uznán vinným, jen pokud jde o odcizení jízdních kol v celkové hodnotě 3 410 Kčs vloupáním

do sklepních kójí poškozených M. L. a S. D. V tomto ohledu krajský soud posoudil jednání obžalovaného mladistvého správně.

Ze všech těchto důvodů Nejvyšší soud ČR zrušil celý výrok o vině. V důsledku toho zrušil i výrok o trestu a výrok o náhradě škody. Zrušil tedy napadený rozsudek v celém rozsahu.

K výroku o náhradě škody je ovšem nutno dodat, že je také vadný. Krajský soud přiznal poškozeným Z. C., L. C. a S. H. část uplatněného nároku na náhradu škody, a to částku vyjadřující hodnotu odcizených věcí z majetku poškozené M. C., přičemž šlo o věci, které nebyly vráceny. Jednalo se o věci v hodnotě 517,20 Kčs a krajský soud přiznal každému z tří uvedených poškozených jednu třetinu této částky. Krajský soud přitom patrně vycházel ze skutečnosti, že poškození Z. C., L. C. a S. H. jako děti poškozené M. C. jsou jejími dědici. Neučinil však potřebná zjištění v tom směru, zda všichni tři skutečně jsou dědici, zda okruh dědiců tím je vyčerpán, zda případně nedošlo k vydědění některého z nich, zda titulem dědění byl zákon nebo závěť, zda v případě závěti nebyl podíl některého z dědiců zkrácen atd. Na objasnění těchto skutečností Krajský soud ani nezaměřil dokazování. Poškození Z. C., L. C. a S. H. proto měli být s nároky na náhradu škody odkázáni na řízení ve věcech občanskoprávních. Jinak Krajský soud správně odkázal tyto poškozené na řízení ve věcech občanskoprávních, pokud uplatnili nároky, které měly svůj podklad ve smrti poškozené M. C. (náklady pohřbu), protože obžalovaný mladistvý Z. D. nebyl uznán vinným způsobením smrti poškozené M. C. Poškození však měli být se zbytkem nároku na náhradu škody odkázáni na řízení ve věcech občanskoprávních podle § 229 odst. 2 tr. ř. a nikoli podle § 229 odst. 1 tr. ř. Krajský soud meritorně správně odkázal stát zastoupený Nemocnicí s poliklinikou Břeclav s nárokem na regresní náhradu na řízení před jiným příslušným orgánem (tj. na řízení podle zákona č. 33/1965 Sb. ve znění zákona č. 266/1991 Sb.), avšak měl tak učinit nikoli podle § 229 odst. 3 tr. ř., nýbrž podle § 229 odst. 1 tr. ř. Obžalovaný mladistvý totiž nebyl zproštěn obžaloby pro skutek, jímž byla způsobena smrt poškozené M. C., a tímto skutkem byl zčásti uznán vinným, byť v rozsahu, který nezahrnoval smrtelný následek.

Č. 17

Smyslem ustanovení o trestném činu nepřekážení trestného činu podle § 167 tr. zák. je zejména zabránit spáchání v zákoně vymezených závažných trestných činů a tím chránit společnost před jejich škodlivými následky. Za následek trestného činu podle § 167 tr. zák. je proto možno považovat i následek toho konkrétního trestného činu, který nebyl překažen. To je důležité z hlediska totožnosti skutku, která je zachována ve smyslu § 220 odst. 1 tr. ř. i v případě, kdy obviněný je obžalobou stíhán jako spolupachatel trestného činu uvedeného v § 167 tr. zák., např. loupeže podle § 234 tr. zák., ale prokáže se, že svým jednáním naplňoval jenom znaky trestného činu podle § 167 tr. zák.

Podobně je tomu i tehdy, když je zjištěno, že obviněný stíháný jako spolupachatel trestného činu pouze převedl na sebe věc získanou tímto trestným činem jinou osobou nebo to, co za takovou věc bylo opatřeno. Totožnost skutku je vzhledem ke stejnému následku zachována i pro skutkovou podstatu trestného činu podílnictví podle § 251 tr. zák., neboť jím pachatel vlastně napomáhá tomu, aby byl, pokud jde o odcizenou věc, zachován stav vytvořený základním trestným činem.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze 7. května 1992 sp. zn. 3 To 21/92)

K odvolání obžalovaných F. H. a J. Š. a krajského prokurátora v Plzni Nejvyšší soud ČR zrušil rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 7. 2. 1992 sp. zn. 1 T 36/91 a rozhodl tak, že uvedené obžalované znovu uznal vinnými trestným činem loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. proto, že 19. 12. 1990 kolem 24 hod. na silnici z Nejdku do Karlových Varů v úmyslu získat peníze a drobné osobní věci pod pohrůžkou napadení nožem donutili občany SRN S. W. a R. H. vystoupit z osobního automobilu zn. Opel Kadett a odcizili jim peníze a drobné věci v hodnotě 1 660 Kčs a s uvedeným automobilem odjeli do Prahy, kde 20. 12. 1992 s ním havarovali.

Věc obžalovaného M. H. vrátili Krajskému soudu v Plzni k novému projednání a rozhodnutí.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Krajského soudu v Plzni ze dne 7. 2. 1992 č. j. 1 T 36/91-489 byli obžalovaní F. H. a J. Š. uznáni vinnými, že vpředu popsaným jednáním chtěli odcizit nejen zmíněné peníze a drobné věci, ale též osobní automobil Opel Kadett v hodnotě nejméně 146 380 Kčs, který chtěli v Praze prodat. Proto krajský soud hodnotil toto jednání podle kvalifikované skutkové podstaty trestného činu loupeže podle § 234 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. Podle této vyšší trestní sazby jim uložil tresty odnětí svobody v trvání devíti let u obžalovaného F. H. (s výkonem ve třetí nápravně výchovné skupině) a šesti a půl roku u obžalovaného J. Š. (s výkonem ve druhé nápravně výchovné skupině). Tomuto obžalovanému byl trest uložen podle § 35 odst. 2 tr. zák. jako souhrnný.

Týmž rozsudkem byl obžalovaný M. H. uznán vinným trestným činem podílnictví podle § 251 odst. 1 písm. b) tr. zák., neboť podle zjištění krajského soudu dne 20. 12. 1990 na přesně nezjištěném místě v Praze převzal od obžalovaného F. H. černou košili, ač věděl, že byla zakoupena z peněz uloupených S. W. a R. H. Tomuto obžalovanému uložil krajský soud jednoletý trest odnětí svobody a jeho vykonání v první nápravně výchovné skupině.

Proti předmětnému rozsudku Krajského soudu v Plzni se původně odvolal též obžalovaný M. H. Zpětvzetí jeho odvolání, učiněné v průběhu odvolacího řízení, bylo však samostatným usnesením Nejvyššího soudu sp. zn. 3 To 21/92 vzato dnešního dne na vědomí (§ 250 odst. 4 tr. ř.).

Nejvyšší soud České republiky proto v tomto veřejném zasedání rozhodl o včasných odvoláních, která podali proti napadenému rozsudku obžalovaní F. H. a J. Š., a také krajský prokurátor v Plzni v neprospěch obžalovaného M. H.

Obžalovaný F. H. zaměřil své odvolání do výroků o vině i trestu, pokud se jej týkaly. Ve vztahu k prvnímu z nich namítl, že poškozenému S. W. značky pouze vytrhl z ruky. V té souvislosti připomněl, že nebylo vyjasněno, proč jeden z poškozených si během jízdy přesedl na zadní sedadlo. Jeho žalované jednání proto mělo být mírněji kvalifikováno, a to jako trestný čin krádeže podle § 247 odst. 3 tr. zák. V každém případě brojil

proti uloženému trestu, který považoval za neadekvátní jak okolnostem případu, tak i své osobě.

Obžalovaný J. Š. se odvolal do výroku o vině. Namíтал, že celá akce byla záležitostí obžalovaného F. H. On byl jeho jednáním překvapen a na obranu poškozených nevystoupil jen proto, že měl z F. H. strach. Nebyl aktivním spolupachatelem ani účastníkem trestného činu loupeže, takže jím neměl být uznán vinným. Navrhl proto, aby ohledně jeho osoby byl napadený rozsudek zrušen a věc vrácena soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí.

Krajský prokurátor v Plzni měl výhrady proti skutkovému a právnímu posouzení jednání obžalovaného M. H. Podle prokurátorova názoru se všichni tři obžalovaní již před činem dohodli na oloupení poškozených a M. H. půjčil za této situace J. Š. nůž. Svojí přítomností na místě činu také vytvořil početní převahu pachatelů, která eliminovala případnou obranu poškozených. Jeho jednání by proto mělo být přinejmenším kvalifikováno jako účastenství, konkrétně pomoc podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák. k žalovanému trestnému činu loupeže podle 2. odstavce, písmena b) § 234 tr. zák. Prokurátor proto navrhl tuto korekci výroku o vině s tím, aby obžalovanému M. H. byl uložen trest odnětí svobody ve výměře kolem šesti let.

Když Nejvyšší soud České republiky z podnětu těchto odvolání podle § 254 odst. 1 tr. ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku i správnost postupu řízení, které mu předcházelo, dospěl k těmto závěrům:

Co se týče stíhaného jednání obžalovaných F. H. a J. Š., Krajský soud provedl v hlavním líčení úplné a formálně nezávadné dokazování. Pokud jde o jím provedené a v napadeném rozsudku řádně zdůvodněné (§ 125 tr. ř.) hodnocení takto provedených důkazů, vyvolává pochybnosti pouze závěr, že osobní automobil si chtěli ponechat, resp. jej prodat. I když některé údaje z jejich prvních výpovědí by této motivaci nasvědčovaly, jde o údaje neurčité. Ve svých dalších výpovědích z přípravného řízení a ve výpovědích učiněných v hlavním líčení tuto možnost již nepřipouštěli. Třetí obžalovaný, M. H., vypověděl, že před ním F. H. a J. Š. o ponechání si, resp. o prodeji předmětného automobilu nehovořili. Odvolací soud proto, na rozdíl od soudu prvního stupně, nepovažuje tuto okolnost za zcela spo-

lehlivě prokázanou a do výroku o vině ji tedy nezahrnul. V té souvislosti nutno poznamenat, že pochybnosti o ponechání si, resp. prodeji automobilu již nejsou odstranitelné dalším dokazováním, neboť všechny v úvahu přicházející důkazy byly soudem prvního stupně provedeny.

Naproti tomu nelze akceptovat námitky obsažené v odvolání obou těchto obžalovaných, že čin provedli bez pohrůžky násilím a že J. Š. byl při něm zcela pasivní. Ze svědeckých výpovědí poškozených W. a H., o jejichž objektivitě nevznikly pochybnosti, a do určité míry i z výpovědí obžalovaných soud prvního stupně správně dovodil, že poškození vydali věci jen proto, že je obžalovaní ohrožovali noži. I Nejvyšší soud České republiky proto považuje za spolehlivě prokázané, že obžalovaní F. H. a J. Š. se za zjištěných okolností vnutili do osobního automobilu poškozených, které ohrožovali noži, prohledali je a donutili tak k vydání 100 DEM, 80 Kčs, 3 zapalovačů a svazku klíčů. Za těchto okolností je donutili i k vydání osobního automobilu, s nímž přinejmenším chtěli odjet do Prahy, kde s ním havarovali. Okolnost, že si chtěli tento osobní automobil ponechat, resp. prodat jej, nebyla však bezpečně potvrzena.

Nejvyšší soud tedy napadený rozsudek ohledně těchto dvou obžalovaných zrušil a skutkovou část výroku o jejich vině upravil tak, že okolnost prodeje tohoto vozu do ní nezahrnul. Tím však byl ze skutkové podstaty vyloučen znak „značné škody“ ve smyslu 2. odstavce písmene b) § 234 tr. zák., takže odvolací soud uznal obžalované vinnými pouze spolupachatelstvím trestného činu loupeže podle základní skutkové podstaty § 234 odst. 1 tr. zák.

V případě obžalovaného M. H. odvolací soud, až na dále uvedené výjimky, souhlasí s provedením a hodnocením důkazů soudem prvního stupně. Prokurátorův názor, že jednání tohoto obžalovaného vykazuje znaky spolupachatelství podle § 9 odst. 2 tr. zák., či alespoň účastenství podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák. trestného činu loupeže, nelze akceptovat. Soud prvního stupně z provedených důkazů správně dovozuje, že tento obžalovaný byl na místě činu zcela pasivní, takže nelze tvrdit, že ve společné trestné činnosti hrál roli ať již spolupachatele nebo pomocníka. Žádné okolnosti případu nenavádějí tomu, že by měl úmysl svou přítomností u činu spoluobžalovaných zastrášovat poškozené. Pokud před činem

půjčil obžalovanému J. Š. svůj nůž, nebyla vyvrácena jeho obhajoba, že nevěděl, že jej J. Š. chce k provedení loupeže.

Určité pochybnosti ovšem vyvolává závěr posudku znalkyň z oboru psychiatrie MUDr. H. M. a MUDr. J. K. o duševním stavu tohoto obžalovaného. Jak je z tohoto posudku patrné, obžalovaný M. H. byl v letech 1987–1988 psychiatricky třikrát diagnostikován jako osoba trpící těžkou debilitou, přičemž při prvním z těchto vyšetření bylo usuzováno až na imbecilitu. Ve věci Okresního soudu v Karlových Varech sp. zn. 17 Nc 1526/87 měla být tato oligofrenie dokonce důvodem k jeho zbavení způsobilosti k právním úkonům. Proto pokud znalkyně podávající posudek o jeho duševním stavu v této věci konstatovaly výrazné zlepšení jeho intelektu, měla by být tato změna podrobněji zdůvodněna a zejména opřena o speciální vyšetření jeho celkové inteligence. V dalším řízení proto bude nutné znalecký posudek v tomto směru doplnit, přičemž není vyloučeno, že se tak stane za součinnosti psychologa. Závěr znalců o úrovni ovládacích a rozpoznávacích schopností obžalovaného M. H. v době činu pak bude vodítkem pro nové zhodnocení otázky jeho přičetnosti (resp. zmenšené přičetnosti či nepřičetnosti).

Částečně nesprávně byla soudem prvního stupně vyřešena u tohoto obžalovaného otázka tzv. totožnosti skutku, tj. poměru žalobního návrhu a výroku rozsudku. Podle § 220 odst. 1 tr. ř. může soud rozhodovat jen o skutku, který je uveden v žalobním návrhu. Tento skutek však musí vyčerpat v celé šíři (srov. č. 9/72 a 45/73 Sb. rozh. tr.). Jeho totožnost je zachována, je-li zachována alespoň částečná totožnost jednání nebo následku.

Podle obžaloby se M. H. dopustil trestného činu loupeže podle § 234 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák. společně s obžalovanými P. H. a J. Š. Jak již bylo vpředu uvedeno, soud prvního stupně tento závěr o spolupachatelství M. H. nepřevzal, když správně dovodil, že jmenovaný byl na místě činu zcela pasivní a druhého dne převzal od obžalovaného F. H. košili, o níž věděl, že byla zakoupena z uloupených peněz. Nejvyšší soud České republiky souhlasí s právním názorem Krajského soudu v Plzni, že bylo v souladu se zásadou totožnosti skutku (resp. s obžalovací zásadou), jestliže převzetí této košile bylo posuzováno jako trestný čin podílnictví

podle § 251 odst. 1 písm. b), tr. zák. Konkrétní následek obou těchto trestných činů je zčásti shodný – odcizení předmětných věcí poškozených W. a H., resp. u podílnictví skutkovou podstatou tohoto trestného činu předpokládané převzetí věci, která byla za odcizené věci opatřena.

Krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku také správně vystihl, že zjištěná pasivita obžalovaného M. H. na místě činu by mohla naplňovat skutkovou podstatu trestného činu nepřekážení trestného činu podle § 167 odst. 1 tr. zák. Až potud tedy Nejvyšší soud České republiky s názory soudu prvního stupně na právní posouzení stíhaného jednání obžalovaného M. H. (s výjimkou objasnění jeho přičetnosti) plně souhlasí. Další právní názor krajského soudu, a to že nemohl obžalovaného tímto trestným činem uznat vinným, neboť by rozhodoval o skutku, jenž nebyl předmětem obžaloby, je však již nesprávný. J e d n á n í obžalovaného vedoucí k oloupení poškozených je skutečně rozdílné od jeho jednání (opominutí) spočívajícího v nepřekážení jednání skutečných pachatelů této loupeže. N á s l e d e k těchto dvou trestných činů však již tak rozdílný není: nepřekážení trestného činu loupeže nesměřuje jen proti zájmu na zabránění páchaní tohoto zvláště závažného trestného činu, ale i proti objektu trestného činu loupeže, jímž je majetek a osobní svoboda – v daném případě poškozených W. a H. Právě proto zákonodárce v § 167 odst. 1 tr. zák. překážení těchto zvláště závažných trestných činů (včetně loupeže podle § 234 tr. zák.) nařídil, aby i touto formou trestné součinnosti chránil individuální objekty tam vytčených trestných činů. Také trestný čin nepřekážení podle § 167 odst. 1 tr. zák., jehož se měl dopustit obžalovaný M. H., tedy v posuzovaném případě mířil k následku trestného činu loupeže podle § 234 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák., který spáchali obžalovaní F. H. a J. Š. Rovněž z logiky věci vypývá, že pokud soud dospěje v hlavním líčení k závěru, že jeden z žalovaných domnělých spolupachatelů trestného činu loupeže podle § 234 tr. zák. nepřispěl k oloupení poškozeného (následku) jako spolupachatel či účastník, ale pouze svou nezákonnou pasivitou, nebude potřebovat k jeho odsouzení pro trestný čin nepřekážení podle § 167 odst. 1 tr. zák. novou obžalobu. Pouze nedostatečné objasnění duševního stavu (přičetnosti) obžalovaného M. H. a ne ustanovení § 220 odst. 1 tr. ř. o obžalovací zásadě, resp. zásadě totožnosti skutku, tedy mohlo být pro

soud prvního stupně překážkou bránící mu uznat jej trestným činem nepřekážení podle § 167 odst. 1 tr. zák. vinným.

Nejvyššímu soudu České republiky proto nezbylo, než rozhodnout ohledně obžalovaného M. H. kasačním výrokem (§ 258 odst. 1 písm. a/, b/, c/, § 259 odst. 1 tr. ř.) s tím, že krajskému soudu v Plzni uložil, aby o této věci znovu jednal a rozhodl. V řízení podle § 264 tr. ř. po zrušení rozsudku tedy provede Krajský soud úkony a doplnění, jejichž provedení odvolací soud nařídil, a bude se řídit jeho právním názorem. Pro úplnost nutno v tomto směru dodat, že pokud bude obžalovaný M. H. uznán novým rozsudkem soudu první instance vinným naznačenými trestnými činy nepřekážení trestného činu podle § 167 odst. 1 tr. zák. a podílnictví podle § 251 odst. 1 písm. b) tr. zák., je z jejich povahy zřejmé, že budou vůči sobě v poměru vícečinného souběhu.

Č. 18

K výkladu ustanovení § 89 odst. 15 tr. zák. o postupu při stanovení výše škody.

Pro stanovení výše škody způsobené trestným činem a pro rozsah povinnosti k její náhradě v případech, kdy předmětem útoku byla cizí měna (např. pachatel se trestným činem loupeže podle § 234 tr. zák. zmocnil cizí věci – cizozemských peněz), je třeba vycházet z kurzu (ceny), za kterou se příslušná cizí měna oprávněným subjektem (směnárnou) v době spáchání trestného činu prodávala, nikoli z kurzu (ceny), za kterou cizí měnu oprávněný subjekt nakupoval.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČR z 2. 3. 1992 sp. zn. 5 To 39/91)

K odvolání krajské prokurátorky v Hradci Králové, obžalovaných, dalších oprávněných osob (§ 247 odst. 2 tr. ř.) a poškozeného V. Č. proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové z 21. 10. 1991 sp. zn. 1 T 10/91 Nejvyšší soud ČR rozhodl mimo jiné tak, že obžalované A. S., T. P. a J. S. uznal vinnými trestným činem loupeže podle § 234 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. proto, že 21. 2. 1991 kolem 22.00 hod. v Hradci Králové v Kubánské

ulici po předchozí dohodě pod záminkou výměny 8 000 DEM za čs. měnu vylákali majitele těchto valut V. Č. do zapůjčeného osobního automobilu zn. Opel-Manta, s nímž odjeli do prostoru bývalého motorestu Maják v Urbanicích, okr. Hradec Králové, a během jízdy všichni jmenovaného fyzicky napadali, a tak se domáhali vydání valut v kurzovní hodnotě 150 800 Kčs, což se jim u bývalého motorestu podařilo.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 21. 10. 1991 sp. zn. 1 T 10/91 byli uznáni vinnými obžalovaní A. S., M. P., T. P., P. F., J. S. mimo jiné trestným činem loupeže podle § 234 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. spáchaným na poškozeném V. Č.

Trestná činnost měla spočívat v tom, že shora popsáním skutkem získali 8 000 DEM v kurzovní hodnotě 143 440 Kčs.

Soud prvního stupně při stanovení výše škody způsobené trestným činem a pro rozsah povinnosti k její náhradě vycházel při určení hodnoty 8 000 DEM z nákupního kurzu Státní banky čs. (dále jen „SBČS“) v době spáchání trestného činu.

Všechna odvolání, která byla proti tomuto rozsudku podána, byla podána v zákonné lhůtě. Odvolali se především všichni obžalovaní. Ve prospěch M. P. se odvolala její matka J. Š. a její manžel, obžalovaný T. P., ve prospěch obžalovaného P. F. jeho otec B. F. Krajská prokurátorka v Hradci Králové se odvolala pouze v neprospěch obžalovaného A. S. Poškozený V. Č. napadl odvoláním výrok o náhradě škody, jenž se ho týkal.

Poškozený V. Š. považoval za nesprávné, že soud prvního stupně vycházel při stanovení škody z kurzu, za který SBČS valuty nakupuje. Přinejmenším měl vycházet ze střední hodnoty mezi nákupem a prodejem, což bylo v době činu 18,30 Kčs za 1 DEM. Navrhl proto, aby odvolací soud přezkoumal správnost výroku o náhradě škody, pokud se ho týká.

Když Nejvyšší soud České republiky přezkoumal z podnětu podaných odvolání zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku i správnost postupu řízení, které tomuto rozsudku předcházelo, dospěl k následujícím závěrům:

Krajský soud v Hradci Králové provedl v hlavním líčení úplně a formálně bezvadné dokazování. Takto provedené důkazy také – až na výjimku v podobě účasti obžalované M. P. na společné trestné činnosti a výpočtu materiální škody způsobené tímto deliktem – logicky správně zhodnotil. V takto vymezeném rozsahu jsou proto jeho skutková zjištění v souladu s objektivní realitou. Vina obžalovaných A. S., J. Š., T. P. a P. F. není založena jen na svědecké výpovědi poškozeného V. Č., ale i na dalších spolehlivých důkazech, které Krajský soud v Hradci Králové podrobně, přesvědčivě a správně rozebral v odůvodnění napadeného rozsudku. Nejvyšší soud České republiky se s těmito správnými závěry podepřenými výstižnou argumentací soudu prvního stupně ztotožňuje, takže na ně plně odkazuje.

První z naznačené dvojice výjimek, kdy soud prvního stupně pochybil při zjišťování skutečného stavu věci, je stanovení výše škody způsobené skutkem, který naplňuje znaky trestného činu loupeže podle § 234 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. Krajský soud v Hradci Králové sice správně zjistil, že poškozenému V. Č. bylo uloupeno 8 000 německých marek (DEM), ovšem nesprávně vycházel z kurzu, za který v této době SBČS valuty nakupovala. Podle legálního výkladu § 89 odst. 15 tr. zák. se totiž „při stanovení výše škody vychází z ceny, za kterou se věc, která byla předmětem útoku, v době a v místě činu obvykle p r o d á v á. Nelze-li takto výši škody zjistit, vychází se z účelně vynaložených nákladů na obstarání stejné nebo obdobné věci nebo uvedení v předešlý stav“. Tato zásada byla sice do trestního zákona inkorporována až jeho novelou zák. č. 557/1991 Sb., účinnou od 1. 1. 1992, ovšem implicitně platila již dříve: při stanovení výše škody na věci, která byla předmětem útoku, se vychází z ceny, za kterou by pachatel (či kdokoli jiný) tuto věc v čase a místě činu běžným legálním způsobem nabyt, tj. koupil. Jsou-li takovou věcí valuty, je třeba vycházet z kurzu, za který byly v době činu p r o d á v á n y (nikoli nakupovány) SBČS. Ze sdělení SBČS na čl. 233 A spisu je zřejmé, že v době činu byl prodejní kurz 1 – DEM 18,85 Kčs. Škoda způsobená poškozenému V. Č. uloupením 8 000 DEM tedy představuje částku 150 800 Kčs.

Z uvedených důvodů proto Nejvyšší soud ČR napadený rozsudek ve vadném výroku o vině trestným činem loupeže podle § 234 odst. 1, 2 písm.

b) tr. zák. zrušil a podle § 259 odst. 3 tr. ř. rozhodl tak, že obžalované A. S., T. P., P. F. a J. S. uznal vinnými, že společným jednáním, jinak správně zjištěným a posouzeným jako trestný čin loupeže podle § 234 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. již soudem prvního stupně, způsobili škodu poškozenému V. Č. ve výši 150 800 Kčs. Ze stejných důvodů jako soud prvního stupně posoudil i odvolací soud toto jejich jednání jako spolupačatelství ve smyslu § 9 odst. 2 tr. zák. trestného činu loupeže podle § 234 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. Použití kvalifikované skutkové podstaty podle vyššího odstavce je odůvodněno formálně způsobem „značné škody“, tj. škody nad 100 000 Kčs (§ 89 odst. 14, nařízení vlády ČSFR č. 464/1991 Sb), materiálně pak zejména skutečností, že čin byl spáchán skupinou spolupačatelů – recidivistů lstivým a surovým způsobem (§ 88 tr. zák.).

Č. 19

K výkladu ustanovení § 89 odst. 15 tr. zák.

Cenou, za kterou se věc v době a v místě činu obvykle prodává, se rozumí cena při legálním prodeji, a nikoli cena na černém trhu.

(Usnesení Vrchního soudu v Praze z 22. ledna 1993 sp. zn. 1 To 66/92)

Vrchní soud v Praze zamítl odvolání obžalovaných proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze 17. srpna 1992 sp. zn. 3 T 15/92.

Z odůvodnění:

Napadeným rozsudkem byli obžalovaní J. P. a mladistvý M. P. uznáni vinnými společně spáchaným trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1 písm. b), odst. 4 tr. zák. (ve znění zák. č. 557/1991 Sb.) a odsouzeni obžalovaný J. P. podle § 247 odst. 4 tr. zák. k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na pět a půl roku, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. a) tr. zák. zařazen do první nápravně výchovné skupiny, a podle § 55 odst. 1 písm. d) tr. zák. k trestu propadnutí věci, a to osobního automobilu zn. BMW 320 státní poznávací značky MBH 68-85, čís. motoru 2674362,

čís. karoserie 5237378, a obžalovaný mladistvý M. P. podle § 247 odst. 4 tr. zák., § 79 odst. 1 tr. zák. k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na dva a půl roku, pro jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 tr. zák. zařazen do nápravně výchovného ústavu pro mladistvé.

Podle zjištění Krajského soudu se obžalovaní dopustili trestného činu tím, že v noci z 25. 1. na 26. 1. 1992 v Mladé Boleslavi, Na Hejtmánce po vzájemné dohodě a společně s obžalovaným J. K. vnikli za současného přestípnutí oka visacího zámku vrat do objektu prodejny osobních automobilů firmy Tusakko a odcizili z parkovací plochy dva nové osobní automobily zn. Škoda Favorit 135 LS v celkové hodnotě 268 365 Kčs ke škodě majitele firmy ing. M. K., a dále tím, že v noci z 15. 2. na 16. 2. 1992 po vzájemné dohodě a společně s obžalovanými J. K. a mladistvým A. P. stejným způsobem znovu vnikli do uvedeného objektu a odcizili z parkovací plochy tři nové osobní automobily zn. Škoda Favorit 135 L a jeden nový osobní automobil zn. Škoda Forman 135 LS v celkové hodnotě 574 936 Kčs ke škodě majitele firmy Tusakko ing. M. K.

Proti rozsudku podali obžalovaní J. P. a mladistvý M. P. v zákonné lhůtě odvolání.

Obžalovaný J. P. podal odvolání proti výroku o trestu, který mu byl uložen. Namítl, že uložený trest je nepřiměřeně přísný s ohledem na jeho skutečný podíl na spáchání trestného činu a na to, že činu upřímně litoval. Z obsahu a smyslu odvolání obžalovaného J. P. je patrné, že opravným prostředkem sleduje zmírnění uloženého trestu.

Obžalovaný mladistvý M. P. podal odvolání proti výroku o vině i proti výroku o trestu, napadl tedy rozsudek v celém jeho se týkajícím rozsahu. Jeho námitky proti výroku o vině byly založeny na tom, že obžalovaný mohl prodat a ve skutečnosti také prodal odcizené automobily za podstatně nižší cenu, než za jakou byly prodávány v prodejně poškozeného. Podle názoru obžalovaného měl krajský soud k této skutečnosti přihlížet při právním posouzení věci a měl skutek posoudit jako trestný čin krádeže jen podle § 247 odst. 3 tr. zák. a uložit mírnější trest.

Vrchní soud přezkoumal podle § 254 odst. 1, 2 tr. ř. ohledně obžalovaných J. P. a mladistvého M. P. zákonnost a odůvodněnost všech výroků rozsudku, proti nimž mohl každý z odvolatelů podat odvolání, i správnost

postupu řízení, které předcházelo této části rozsudku, a shledal, že žádné z podaných odvolání není důvodné.

V řízení, které bylo provedeno v souladu s trestním řádem a v kterém nedošlo k žádným podstatným vadám, zejména pokud by mohly mít vliv na objasnění věci nebo na možnost uplatnění práva obhajoby, Krajský soud provedl veškeré dostupné důkazy nutné pro zjištění skutečného stavu věci, jak vyžaduje ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř. Provedené důkazy Krajský soud zhodnotil jednotlivě, ve vzájemných souvislostech a v celém souhrnu logickým a přesvědčivě zdůvodněným způsobem, který je ve shodě s ustanovením § 2 odst. 6 tr. ř. Na tomto podkladě Krajský soud vyvodil z provedených důkazů skutková zjištění, která jsou ve všech směrech úplná a správná. To se týká doby a místa spáchání trestného činu, povahy jednání obou obžalovaných, jejich vzájemné součinnosti, objektu, proti kterému jejich útok v obou případech směřoval, povahy a výše způsobené škody, totožnosti poškozeného subjektu, záměru, který oba obžalovaní sledovali, i dalších okolností významných pro posouzení věci. Vrchní soud proto neshledal důvodu k tomu, aby na skutkovém základu napadeného rozsudku cokoli měnil. Ostatně žádný z odvolatelů ani neuplatnil námitky proti skutkovým zjištěním, na nichž byl výrok o vině založen.

Správně zjištěný skutkový stav Krajský soud v souladu se zákonem posoudil u obžalovaných J. P. a mladistvého M. P. jako trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1 písm. b), odst. 4 tr. zák. ve znění zák. č. 557/1991 Sb.

Jednání obžalovaných, jehož podstatou bylo odcizení celkem šesti nových osobních automobilů z objektu firmy, která provozuje obchod s automobily, a jehož součástí bylo též to, že přístup k automobilům si obžalovaní zajistili přeštípnutím oka visacího zámku u vrat s použitím pákových kleští, nese všechny znaky trestného činu krádeže ve formě uvedené v § 247 odst. 1 písm. b) tr. zák. ve znění zák. č. 557/1991 Sb. Tohoto trestného činu se dopustí ten, kdo si přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní, a čin spáchá vloupáním. Podle § 89 odst. 17 tr. zák. ve znění zák. č. 557/1991 Sb. se vloupáním rozumí vniknutí do uzavřeného prostoru mimo jiné nedovoleným překonáním uzamčení. O takový případ v posuzované věci šlo. Ve spojitosti s právním posouzením jednání obžalovaných je nutno v zájmu úplnosti dodat, že úmysl obžalovaných směřoval k tomu, aby vozidla, jichž

se zmocnili, prodali a získali tak peníze. Nešlo tedy jen o úmysl přechodně vozidel užívat. Bylo proto vyloučeno, aby jednání obžalovaných bylo posuzováno jako trestný čin neoprávněného užívání cizí věci podle § 249 tr. zák.

Krajský soud správně dovodil, že oba útoky zakládaly jeden pokračující skutek, a tedy i jeden pokračující trestný čin krádeže spáchaný formou uvedenou v § 247 odst. 1 písm. b) tr. zák. ve znění zák. č. 557/1991 Sb. Oba útoky následovaly v krátkém časovém odstupu, byly vedeny proti témuž objektu, dotýkaly se téhož poškozeného, byly spáchány stejným způsobem a byly v jeden celek spojeny také jednotným úmyslem obžalovaných, kteří si postupným odcizením více automobilů a jejich následným prodejem chtěli opatřit peníze na nákup vlastního motorového vozidla.

S krajským soudem je třeba souhlasit i v tom, že součinnost obou obžalovaných měla charakter spolupachatelství podle § 9 odst. 2 tr. zák. Na straně obou obžalovaných byl společný úmysl vozidla odcizit a bylo tu i jejich společné jednání, jímž byl tento úmysl uskutečněn.

Škoda, kterou obžalovaní způsobili odcizením všech šesti osobních automobilů, dosáhla částky 843 301 Kčs. Tuto škodu Krajský soud opodstatněně považoval za škodu velkého rozsahu podle § 89 odst. 14 tr. zák. se zřetelem k ust. § 1 nařízení vlády ČSFR č. 464/1991 Sb. a správně proto posoudil jednání obžalovaných jako trestný čin krádeže podle § 247 odst. 4 tr. zák. Přesvědčivě přitom dovodil i materiální podmínku pro použití vyšší trestní sazby, totiž podstatné zvýšení stupně nebezpečnosti činu pro společnost s ohledem na výši způsobené škody (§ 88 tr. zák.).

Vrchní soud nemohl přisvědčit námitce obžalovaného mladistvého M. P., že výše škody měla být posuzována se zřetelem k tomu, že odcizené automobily bylo možno prodat za podstatně nižší částku oproti ceně, za kterou byly prodávány v prodejně. Názor vyjádřený v odvolání obžalovaného mladistvého je v rozporu s ust. § 89 odst. 15 tr. zák. ve znění zák. č. 557/1991 Sb. Podle tohoto ustanovení se při stanovení výše škody vychází z ceny, za kterou se věc, která byla předmětem útoku, v době a v místě činu obvykle prodává. Tím se rozumí legální prodej věcí v obchodní síti, a nikoli nelegální prodej odcizených věcí mimo obchodní síť za podstatně nižší ceny ovlivněné mimo jiné rizikem na straně kupující-

ho, nedostatkem řádných nabývacích dokladů apod. Krajský soud, pokud při stanovení výše škody vycházel z cen, za které byly automobily prodávány v prodejně poškozené firmy Tusakko, postupoval v souladu s ust. § 89 odst. 15 tr. zák. Jestliže by výše škody byla stanovena podle toho, jakou částku obžalovaní získali prodejem odcizených automobilů (v posuzovaném případě 40 000 Kčs za jeden kus), znamenalo by to zaměnění škody způsobené trestným činem za prospěch pachatelů z trestného činu. Přitom však pojmovým znakem trestného činu krádeže je škoda způsobená pachatelem na cizím majetku, nikoli prospěch pachatele získaný realizací odcizené věci.

Č. 20

Znak „po delší dobu“, uvedený v ustanovení § 89 odst. 3 tr. zák. o výdělečnosti, je naplněn, páchá-li pachatel trestnou činnost, již si soustavně opatřuje převážný zdroj příjmů, alespoň po dobu tří měsíců. Při době kratší nelze pro nedostatek tohoto znaku pachatele uznat vinným, že se trestné činnosti dopustil výdělečně, ať již je jí dosažený prospěch jakkoli vysoký.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČR z 16. října 1992 sp. zn. 11 To 152/92)

K odvolání obžalovaného mladistvého J. N. zrušil Nejvyšší soud ČR rozsudek Městského soudu v Praze z 8. listopadu 1991, sp. zn. 2 T 14/91, a znovu jej uznal vinným trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1 písm. b), odst. 3 písm. c) tr. zák. ve znění zák. č. 557/1991 Sb. a trestným činem porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1, 2 tr. zák. ve znění zák. č. 557/1991 Sb. a uložil mu za to znovu trest.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Městského soudu v Praze z 8. listopadu 1991, sp. zn. 2 T 14/91, byl mladistvý J. N. mimo jiné uznán vinným trestným činem krá-

deže podle § 247 odst. 1, 3, 4 písm. b), c) e) tr. zák. a trestným činem porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1, 2 tr. zák. proto že:

1. dne 6. února 1990 v dopoledních hodinách za použití předem odcizených klíčů vnikl do bytu poškozené J. S. v Praze 1, Na Florenci 21, kde odcizil barevný televizor zn. ORAVAN v hodnotě 4 000 Kčs, hudební věž v hodnotě 4 500 Kčs, počítač zn. COMMODORE 64-2 s příslušenstvím v hodnotě 4 000 Kčs, dále hodinky, tlačítkový telefon, vysoušeč vlasů, alkoholické nápoje a oděvní součástky, čímž poškozené způsobil celkovou škodu ve výši 18 145 Kčs,

2. v nočních hodinách z 8. na 9. dubna 1990 v Praze 2, náměstí Míru 1, vnikl po lešení a poté oknem do baru Ludmila objektu Valdek, kde odcizil videopřehrávač zn. TESLA, typ WM 6465, v hodnotě 15 500 Kčs, a dále alkoholické nápoje v hodnotě 2 664 Kčs, čímž způsobil poškozenému podniku Hotely a restaurace v Praze 2 škodu ve výši 18 164 Kčs,

3. v nočních hodinách ze 14. na 15. dubna 1990 vyháčkováním dveří a vyložením vložky zámku FAB vnikl do kanceláří objektu Slovan v Praze 4, Novodvorská, kde odcizil videopřehrávač zn. DAEWOO v hodnotě 10 300 Kčs, barevnou televizi zn. MÁNES, dvě reprobedny a finanční částku 6 100 Kčs na hotovosti, čímž způsobil státnímu podniku Restaurace a jídelny Praha 4 škodu v celkové výši 32 400 Kčs,

4. v nočních hodinách ze 17. na 18. dubna 1990 se vloupal do restaurace Na Borovém v Praze 4, Štúrova 1284 tak, že vypáčil dvoukřídlé dveře a poté odcizil televizor zn. TESLA, videorekordér s dálkovým ovládáním, čtyři videokazety, vše v celkové hodnotě nejméně 18 400 Kčs ke škodě státního podniku Restaurace a jídelny Praha 4, a dále společně s dalším mladistvým:

dne 29. ledna 1990 v dopoledních hodinách vyháčkováním dveří vnikl do bytu poškozené M. K. v Praze 2, Varšavská 26, kde odcizili kazetový přehrávač zn. PHILIPS v hodnotě 1 150 Kčs, radiomagnetofon zn. SHARP v hodnotě 5 800 Kčs, stereopřehrávač v hodnotě 600 Kčs, fotoaparát zn. KONICA v hodnotě 3 000 Kčs, čtyři vysoušeče vlasů v celkové hodnotě 150 Kčs, šest magnetofonových kazet v celkové hodnotě 390 Kčs, dámské hodinky v hodnotě 300 Kčs, dámskou koženou bundu v hodnotě 3 200 Kčs, dámskou riflovou bundu v hodnotě 760 Kčs, pánskou péřovou

bundu v hodnotě 1 000 Kčs, dále svetry, trička a kosmetiku, vše v celkové hodnotě 26 525 Kčs ke škodě majitelky bytu.

Proti uvedenému rozsudku Městského soudu v Praze podal mladistvý J. N. odvolání, v němž napadal i shora popsany výrok o vině. Poukázal zejména na krátkost doby páchaní trestného činu krádeže, proto v odvolání dovozoval, že závěr soudu prvního stupně o tom, že tento čin byl spáchán výdělečně, je nesprávný.

Nejvyšší soud ČR přezkoumal z podnětu tohoto odvolání podle § 254 odst. 1, 2 tr. ř. správnost, všech výroků napadeného rozsudku, proti nimž mohl mladistvý podat tento opravný prostředek, a zabýval se přitom i správností řízení, které těmto výrokům předcházelo.

Nejvyšší soud především zjistil, že skutková zjištění týkající se majetkové trestné činnosti mladistvého J. N. jsou správná a byla učiněna v řízení, ve kterém nebyly podstatné vady.

Pokud však jde o právní posouzení zjištěné majetkové trestné činnosti, dospěl Nejvyšší soud k závěru, že pro krátkost doby páchaní této trestné činnosti nebylo na místě posuzovat ji jako spáchanou výdělečně.

Senát Nejvyššího soudu přitom vyslovuje v této trestní věci svůj právní názor, že z časového hlediska musí být pro naplnění formálních znaků výdělečnosti při splnění ostatních zákonných předpokladů majetková trestná činnost pachatelem páchaná alespoň po dobu tří měsíců. Při době kratší, nelze pro nedostatek tohoto znaku uznat pachatele vinným, že se trestné činnosti dopustil výdělečně, ať již je jí dosažený prospěch jakkoli vysoký.

Z těchto důvodů proto Nejvyšší soud ČR zrušil podle – 258 odst. 1 písm. d) tr. ř. napadený rozsudek a sám rozhodl podle § 259 odst. 3 tr. ř. na podkladě správně zjištěného stavu věci soudem prvního stupně o vině mladistvého a uložil mu odpovídající trest.

Č. 21

Z hlediska naplnění znaku způsobení větší škody na cizím majetku ve smyslu § 201 písm. d) tr. zák. o trestném činu ohrožení pod vlivem návykové látky je nerozhodné, že s věcí z takového majetku, která byla poško-

zena (např. osobním automobilem), nakládal pachatel v době činu oprávněně.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky z 19. 10. 1992 sp. zn. 4 Tz 27/92)

K stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem ČR Nejvyšší soud ČR vyslovil, že pravomocným usnesením okresního prokurátora v Liberci z 11. 11. 1991 sp. zn. (2 Pv 1251/91) byl porušen zákon v ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř. a § 201 písm. d) tr. zák. ve prospěch obviněného.

Z o d ů v o d n ě n í:

Usnesením okresního prokurátora v Liberci z 11. 11. 1991 sp. zn. 2 Pv 1251/91 bylo trestní stíhání obviněného P. O. podle § 171 odst. 1 tr. ř. postoupeno k řízení o přestupku podle § 22 odst. 1 písm. b) a § 30 odst. 1 písm. h) zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích, dopravnímu inspektorátu Policie České republiky v Liberci. Toto usnesení nabylo právní moci dne 18. 11. 1991.

Proti tomuto usnesení podal dne 4. 5. 1992 generální prokurátor České republiky stížnost pro porušení zákona v neprospěch obviněného P. O. Zdůraznil v ní, že postupující orgán ve věci rozhodoval na základě neúplně zjišťovaného skutečného stavu věci. Při zjišťování výše škody na zaparkovaných osobních vozidlech se spokojil pouze s odhadem vzniklé škody, který učinil člen policie při ohledání místa nehody, ačkoliv již z výpovědí majitelů poškozených vozů bylo zřejmé, že způsobená škoda bude podstatně vyšší. V tomto směru měly být opatřeny podklady z příslušných autoopraven nebo z pojišťovny, případně měla být výše škody zjišťována znaleckým posudkem. Dostatečně též nebyly zjišťovány podklady pro závěr, že obviněný neřídil osobní automobil Ford Sierra, kterým způsobil škodu na ostatních vozidlech, bez souhlasu jeho majitele. V důsledku toho nebylo zjištěno, zda toto poškozené vozidlo nebylo pro obviněného cizím motorovým vozidlem, přičemž pokud jej řidič řídil pod vlivem požití alko-

holických nápojů a způsobil na něm škodu převyšující desetinásobek nejvyšší měsíční mzdy stanovené obecně závaznými předpisy, měl se tím dopustit trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 201 písm. d) tr. zák.

Závěrem generální prokurátor České republiky ve stížnosti pro porušení zákona navrhl, aby Nejvyšší soud České republiky podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil porušení zákona v ustanoveních § 2 odst. 5, 6 tr. ř. a § 171 odst. 1 tr. ř. ve prospěch obviněného Přemysla Otty, podle § 269 odst. 2 tr. ř. aby napadené usnesení zrušil a dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud České republiky přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. správnost všech výroků napadeného rozhodnutí, jakož i řízení, které mu předcházelo, a shledal, že stížnost pro porušení zákona byla podána důvodně.

Skutek, pro který byl obviněný P. O. stíhán a pro který mu bylo dne 21. 9. 1991 sděleno obvinění pro trestný čin ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 201 písm. d) tr. zák., měl záležet v tom, že dne 27. 8. 1991 v Liberci po předchozím požití alkoholických nápojů (1,42 g/kg etanolu) řídil vypůjčené osobní vozidlo Ford Sierra SPZ 34/DG majitele J. R., nezvládl řízení a postupně narazil do čtyř zaparkovaných osobních aut, na kterých způsobil škodu ve výši nejméně 9 000 Kčs a na vypůjčeném osobním vozidle Ford Sierra škodu ve výši nejméně 119 000 Kčs.

Důkazy provedenými v přípravném řízení pak bylo upřesněno, že škoda vzniklá na poškozeném vozidle Ford Sierra činila podle znaleckého posudku znalce ing. P. Š. částku 118 958 Kčs. Přesná výše škody způsobená na čtyřech vozidlech, která obviněný svým jednáním v podnapilosti poškodil však v průběhu přípravného řízení nebyla přesně zjištěna.

Okresní prokurátor v Liberci tím, že ve věci meritorně rozhodl, ač si pro takové rozhodnutí předem neopatřil důkazy, o které by mohl své rozhodnutí opřít, a jen předpokládal, že vzniklá škoda nebude takové výše, aby naplnila skutkovou podstatu trestného činu podle § 201 písm. d) tr. zák., porušil zákon v ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř. ve prospěch obviněného P. O., neboť tato ustanovení mu ukládají postupovat v trestním řízení tak, aby byl zjištěn skutečný stav věci, a při svém rozhodnutí z něho vycházet.

Okresní prokurátor v napadeném rozhodnutí pak dále pochybil, když

vycházel z toho, že poškození vypůjčeného osobního vozidla nelze započítat do vzniklé škody, neboť jde o pouhý občanskoprávní vztah mezi obviněným a poškozeným.

Trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 201 písm. d) tr. zák. se dopustí ten, kdo vykonává ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodil vlivem návykové látky, zaměstnání nebo jinou činnost, při kterých by mohl ohrozit život nebo zdraví lidí nebo způsobit značnou škodu na majetku, způsobí-li takovým činem, byť i z nedbalosti, jinému ublížení na zdraví nebo větší škodu na cizím majetku nebo jiný závažný následek.

Škodou na cizím majetku ve smyslu shora citovaného ustanovení je však třeba rozumět způsobení majetkové újmy vyčíslitelné v penězích na cizím majetku, tedy majetku, který pachatel nenáleží. Pokud předmětem útoku je cizí věc, potom okolnost, zda pachatel s cizí věcí v době útoku nakládal oprávněně či nikoli, nemůže charakter této věci jako věci cizí nijak ovlivnit a z hlediska naplnění zákonných znaků ustanovení § 201 písm. d) tr. zák. není právně relevantní.

Okresní prokurátor v Liberci tedy tím, že do součtu vzniklých škod jedním obviněným nezahrnul též škodu způsobenou na vypůjčeném (a tedy nepochybně cizím) osobním motorovém vozidle, porušil zákon též v ustanovení § 201 písm. d) tr. zák. ve prospěch obviněného P. O.

Nejvyšší soud České republiky proto podle § 268 odst. 2 tr. ř. uvedená porušení zákona ve prospěch obviněného vyslovil. Protože však již uplynula lhůta uvedená v ustanovení § 272 tr. ř., byl vyloučen další postup podle ustanovení § 269–271 tr. ř. a trestní řízení mohlo být ukončeno toliko tzv. „akademickým výrokem“ Nejvyššího soudu.

Č. 22

I. Ustanovení § 201a tr. zák. nelze použít v případě, že pachatel spáchal trestný čin ve stavu zmenšené přičetnosti.

(Usnesení Nejvyššího soudu ČR z 4. 6. 1992 sp. zn. 11 To 73/92)

K odvolání obžalovaného P. Š. zrušil Nejvyšší soud ČR rozsudek Měst-

ského soudu v Praze z 10. 1. 1992 sp. zn. 1 T 47/91 a ohledně obžalovaného P. Š. vrátil věc Městskému soudu v Praze, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Městského soudu v Praze z 10. 1. 1992 sp. zn. 1 T 47/91 byl obžalovaný P. Š. uznán vinným:

1. trestným činem opilství podle § 201a odst. 1 tr. zák., neboť 8. 4. 1991 kolem 02.00 hod. na křižovatce ulic Komarovova a Pražská v Praze 10 měl v opilosti tlouci pěstí, kopat a škrtit J. Š. v úmyslu zmocnit se jeho peněz a tímto jednáním mu měl způsobit zlomeninu kotníku levé nohy s odlomením zadní hrany holenní kosti, zlomeninu IV. a VI. žebra vlevo, otřes mozku, mnohočetné oděrky a krevní výrony v obličeji a na těle, a současně odcizit peněženku s částkou nejméně 500,- Kčs, kapesní nůž, klíče od bytu a tramvajenku,
2. trestným činem vydírání podle § 235 odst. 1 tr. zák., neboť 8. 3. 1991 mezi 01.00 hod. a 02.00 hod. v salonu vinárny „Košík“ v Praze 10 měl společně s T. Š. tlouci L. P. pěstí do obličeje a donutit jej tak k vysvětlení do slipů.

Při takto formulovaném výroku o vině uložil městský soud obžalovanému P. Š. úhrnný nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání pěti let (§ 201a odst. 1, § 35 odst. 1 tr. zák.) a pro výkon tohoto trestu jej zařadil do druhé nápravně výchovné skupiny (§ 39a odst. 2 písm. b) tr. zák.). Podle § 228 odst. 1 tr. ř. jej zavázal i k náhradě způsobené škody, a to jak vůči státu, tak i vůči poškozenému J. Š.

Týmž rozsudkem byl odsouzen obžalovaný T. Š. Ohledně něho však nebylo podáno odvolání, takže v těchto mezích zůstal napadený rozsudek pravomocný.

Proti shora uvedenému rozsudku Městského soudu v Praze se v zákonné lhůtě odvolal obžalovaný P. Š., a to do obou výroků o vině i do výroků o trestu a náhradě škody. Ve vztahu k výroku o vině pod bodem 1) namítl, že tohoto činu se vůbec nedopustil, že v důsledku silné opilosti ani nebyl fyzicky schopen J. Š. napadnout a vážně zranit a že svědek P. F. potvrdil,

že z restaurace „Košík“ odcházel opačným směrem než poškozený. Za podstatný nedostatek řízení považuje, že nebyl vyslechnut jím navržený svědek J. E., který jej viděl kritické noci odcházet z restaurace. Odvolatel poukázal i na objektivně zjištěná zranění poškozeného J. Š., která podle jeho názoru nevylučují, že si je způsobil při odchodu z restaurace v opilosti sám následkem ztráty rovnováhy.

Ani místo činu nebylo jednoznačně identifikováno, přičemž je nelogické, že by poškozeného J. Š. nenapadl na liduprázdné ulici, ale až na místě velmi frekventovaném. Poškozený by ostatně s tak vážným zraněním nebyl buď vůbec schopen dojít domů, anebo by došel jen za cenu podstatného zhoršení svého zdravotního stavu; k tomu však nedošlo.

V případě druhého souzeného skutku odkázal na svoji dřívější obhajobu, že L. P. netloukl a k ničemu nenutil. Navrhl proto, aby napadený rozsudek byl ohledně něho zrušen a aby bylo rozhodnuto, že se zprošťuje obžaloby, event. že se věc vrací soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí. V té souvislosti požádal i o propuštění z vazby.

Když Nejvyšší soud ČR podle § 254 odst. 1, 2 tr. ř. přezkoumal zákonost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku, proti nimž mohl obžalovaný P. Š. podat odvolání, i správnost postupu řízení, které takto vymezené části rozsudku předcházelo, dospěl k následujícím závěrům:

Obecně je možno konstatovat, že ve vztahu k oběma žalovaným skutkům je stávající důkazní řízení nedostatečné, a to jak ve směru provádění důkazů, tak i jejich hodnocení (§ 2 odst. 5, 6 tr. ř.). Rovněž odůvodnění napadeného rozsudku je nepřesvědčivé a zčásti i zjevně nesprávné (§ 125 tr. ř.).

K aplikaci ustanovení § 201a tr. zák. na jednání obžalovaného P. Š. Nejvyšší soud uvedl:

Nedostatečně byla objasněna rovněž subjektivní stránka tohoto činu, resp. otázka přičetnosti obžalovaného P. Š. v době jeho spáchání, která má vliv na použití odpovídající právní kvalifikace. Městský soud v Praze vycházel při svém rozhodnutí z názoru, že obžalovaný P. Š. se dopustil tohoto činu „ve stavu těžké opilosti prosté, kdy jeho rozpoznávací a ovládací schopnosti byly vymizelé“ (str. 6 odůvodnění napadeného rozsudku). Vzhledem k ustanovení § 16 odst. 1 tr. zák. proto tento čin nekvalifikoval

jako žalovaný trestný čin loupeže podle § 234 odst. 1, 2 písm b) tr. zák. (spáchaný popřípadě za podmínek zvlášť nebezpečné recidivy ve smyslu § 41 odst. 1 tr. zák.), nýbrž jako trestný čin opilství – podle § 201a odst. 1, který byl do trestního zákona vtělen jeho novelou č. 557/1991 Sb.

Uvedené právní názory jsou správné, vycházejí však ze skutkových zjištění, která nemají oporu v provedených důkazech.

Postup podle § 201a odst. 1 tr. zák. ve znění zák. č. 557/1991 Sb. je pro obviněného příznivější než aplikace § 12 odst. 2 tr. zák. ve znění před novelou. Použití nové ustanovení je však možné jen u pachatele, který jedná potom, co se požitím nebo aplikací návykové látky nebo jinak zaviněně přivede do stavu nepřičetnosti. Podle § 12 tr. zák. se za nepřičetného považuje pachatel, jenž pro duševní poruchu v době spáchání činu nemohl rozpoznat jeho nebezpečnost pro společnost nebo ovládat své jednání. Pachatel, u něhož byla v době činu alespoň jedna z těchto složek jednání (rozpoznávací nebo ovládací) pouze výrazněji snížena, považuje se jen za zmenšeně přičetného, což je stav, který neumožňuje aplikovat ani ustanovení § 12 tr. zák. ani nové ustanovení o trestném činu opilství podle § 201a odst. 1 tr. zák.

Jinými slovy: o trestném činu opilství podle § 201a tr. zák. je možno uvažovat jen tehdy, jestliže alespoň jedna ze složek pachatelova jednání (rozpoznávací nebo ovládací) byla v době činu v důsledku jeho opilosti prakticky vymizelá; pokud by došlo pouze k jejímu snížení, byť výraznému, je třeba takový čin posoudit jako trestný čin, jehož zákonné znaky naplňuje.

V posuzovaném případě ovšem znalci psychiatři MUDr. E. N. a MUDr. J. T. v závěrech svého původního písemného posudku o duševním stavu obžalovaného P. Š. na straně 82 spisu jednou použili formulace, že v době činu „nebyl schopen rozpoznat nebezpečnost svého jednání ani své jednání ovládat“ (bod 1), ale podruhé formulace, že tyto jeho schopnosti byly „sníženy měrou podstatnou“ (bod 2). Uvedené dvě formulace však, jak bylo výše vysvětleno, mohou z právního hlediska připouštět rozdílný výklad buď jako úplné vymizení těchto pachatelových schopností v době činu, anebo jen jejich podstatné snížení. Určité pojmové vyjasnění tohoto problému může přinášet dodatek předmětného znaleckého posudku na straně

124, kde se hovoří o snížení těchto schopností „měrou podstatnou, blízko vymizení“, ovšem přesto bylo nutné, aby znalci byli v hlavním líčení na tuto, pro právní kvalifikaci činu stěžejní okolnost, výslovně dotázáni. Teprve pak bylo možno zaujmout zcela jednoznačné stanovisko k aplikaci odpovídající skutkové podstaty trestného činu na tento žalovaný skutek.

V novém hlavním líčení proto Městský soud v Praze odstraní i tento nedostatek, přičemž vysvětlení (§ 109 tr. ř.) budou muset podat, ať již v písemné nebo ústní formě, oba příbraní znalci – psychiatři.

Č. 23

Jestliže byl obviněný požádán poškozeným o zaplacení způsobené škody, je povinen podle § 563 občanského zákoníku následujícího dne tento dluh splatit. Ode dne následujícího po tomto dni je v prodlení.*)

V trestním řízení je zpravidla rozhodné, kdy byl obviněný seznámen s výsledky vyšetřování a tak se dozvěděl o uplatněném nároku poškozeného na náhradu škody. Tím ovšem není vyloučeno, že se o uplatněném nároku mohl dovědět jindy, tedy i dříve.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČR z 12. listopadu 1992 sp. zn. 11 To 154/92)

K odvolání obžalovaného M. R. Nejvyšší soud ČR ohledně tohoto obžalovaného v rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 28. 7. 1992 sp. zn. 1 T 27/92 zrušil výrok, jímž byla obžalovanému uložena povinnost zaplatit 3% úrok z prodlení od 28. 5. 1992, a znovu rozhodl tak, že obžalovaný M. R. je povinen zaplatit 3% úrok z prodlení od 27. 5. 1992.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 28. 7. 1992 sp. zn. 1 T 27/92 byl obžalovaný M. R. uznán vinným trestným činem podvodu podle § 250

*) Redakční poznámka: Řídí-li se náhrada škody podle zákoníku práce, je lhůta k plnění třídní.

odst. 1, 4 tr. zák., spáchaný ve spolupachatelství podle § 9 odst. 2 tr. zák., a byl za to odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na sedm a půl roku, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 3 tr. zák. zařazen do první nápravně výchovné skupiny.

Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla obžalovanému M. R. uložena povinnost zaplatit poškozené firmě Inventa Service, Praha 10, Vršovická 817/7 škodu ve výši 2 125 505 Kčs s 3% úrokem od 28. 5. 1992 do zaplacení, a to společně a nerozdílně s P. F.

Kromě toho bylo napadeným rozsudkem rozhodnuto o vině a trestu ohledně obžalovaného P. F. Tato část rozsudku však nabyla právní moci v řízení před Městským soudem v Praze jako soudem prvního stupně.

Proti výše uvedenému rozsudku Městského soudu v Praze podal obžalovaný M. R. v zákonné lhůtě odvolání, které zaměřil do výroku o trestu. Namítl v něm, že trest, který mu byl uložen, je nepřiměřeně tvrdý a neodráží některé okolnosti poněkud snižující společenskou nebezpečnost jeho jednání.

Nejvyšší soud České republiky jako soud odvolací podle § 254 odst. 1, 2 tr. ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku, proti nimž mohl odvolatel podat odvolání, jakož i správnost postupu řízení, které napadenému rozsudku předcházelo, a přihlížeje přitom i k vadám, které nebyly odvoláním vytýkány, dospěl k těmto závěrům:

Odvolací soud především shledal, že v řízení, které předcházelo napadenému rozsudku, byly dodrženy příslušné předpisy trestního řádu a že Městský soud v Praze provedl ohledně skutku uvedeného v obžalobě všechny důkazy potřebné z hlediska obžaloby i obhajoby k objasnění věci a tak si opatřil bezpečný podklad pro svá skutková zjištění a jejich posouzení po stránce právní.

Podle zjištění Městského soudu v Praze se obžalovaný M. R. dopustil trestného činu tím, že

- jednak společně s dnes již odsouzeným P. F. dne 28. 8. 1991 kolem 17.00 hodin v prodejně Melodia v Praze 1, Jindřišská ul. č. 5 vylákali 2 kusy barevných televizorů zn. AIWA, typ VX-1000 se zabudovaným videorekordérem v celkové hodnotě 58 860 Kčs tím způsobem, že obžalovaný R. spolu s odsouzeným P. F. předložili při nákupu televizorů falešné

doklady neexistující firmy Interprivat, které předtím obžalovaný R. a odsouzený F. a samostatně stíhaná obžalovaná Z. F. společně vyhotovili a nechali zaslat fakturu na adresu této neexistující firmy, čímž způsobili a. s. Diamant v Praze 1, Václavské náměstí č. 3 škodu ve výši 58 860 Kčs, a dále tím, že

- dne 12. 9. 1991 kolem 14.00 hodin na nákladovém nádraží v Praze 6 - Dejvicích, vylákali na firmě Inventa Service 500 kantonů cigaret různých značek v celkové hodnotě 2 125 505 Kčs tím způsobem, že obžalovaný M. R. spolu s odsouzeným P. F. při uzavírání smlouvy předložili falešné doklady na neexistující firmu Unimarket, které společně se samostatně stíhanou Z. F. vyrobili, a to zfalšovanou plnou moc o právu podpisu, fotokopii zfalšovaného ústřížku poštovní poukázky o zaplacení částky 2 116 667 Kčs a obžalovaný M. R. pak podepsal hospodářskou smlouvu o prodeji cigaret jménem této neexistující firmy a opatřil ji falešným razítkem a přislíbil doplatit částku 8 830 Kčs, přičemž falešné doklady firmy Unimarket opět vyhotovili obžalovaný M. R. spolu s odsouzeným P. F. a samostatně stíhanou obžalovanou Z. F. a způsobili tak majiteli firmy Inventa Service J. Ch. celkovou škodu ve výši 2 125 505 Kčs, neboť peníze získané prodejem cigaret použili pro vlastní potřebu.

Tato skutková zjištění Městského soudu v Praze jsou správná i úplná a odpovídají důkazům provedeným v hlavním líčení, zejména i doznání obžalovaného M. R. a dnes již odsouzeného P. F. Provedené důkazy Městský soud v Praze zhodnotil logickým a přesvědčivým způsobem tak, jak to ukládá ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř. Své závěry v odůvodnění napadeného rozsudku podrobně, jasně a srozumitelně vysvětlil a jeho úvahám v tomto směru nelze vytknout žádnou zjevnou nesprávnost, nelogičnost, ani to, že by některou okolnost nebo některý důkaz pominul, nebo že by některé výsledky provedeného dokazování při svém rozhodování nevzal v úvahu. Nejvyšší soud České republiky proto v podrobnostech odkazuje na výstižné a přesvědčivé odůvodnění napadeného rozsudku, s nímž se v tomto směru plně ztotožňuje. Obžalovaný ostatně ani v tomto směru v podaném odvolání nevnesl nějaké námitky.

Po stránce právní Městský soud v Praze jednání obžalovaného M. R.

správně posoudil jako trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1 tr. zák., neboť podstatou jednání obžalovaného bylo uvedení jiného v omyl v úmyslu obohatit se a jiného ke škodě cizího majetku. Důvodně rovněž posoudil toto jednání obžalovaného za použití okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby podle odst. 4 § 250 tr. zák., tj. že svým jednáním způsobil škodu velkého rozsahu (§ 89 odst. 14 tr. zák.), přičemž se v této souvislosti vypořádal i s materiální podmínkou použití této trestní sazby ve smyslu § 88 tr. zák. Správně rovněž dovodil, že obžalovaný spáchal uvedený trestný čin ve spolupachatelství podle § 9 odst. 2 tr. zák.

Na trestný čin, jehož se obžalovaný dopustil, stanoví trestní zákon v ustanovení § 250 odst. 4 tr. zák. trest odnětí svobody na pět až dvanáct let. Městský soud v Praze uložil obžalovanému v rámci této trestní sazby trest odnětí svobody na sedm a půl roku, tedy trest o výměře v dolní polovině trestní sazby, blíže jejímu středu. Městský soud v Praze uvažoval o tomto trestu podle hledisek uvedených v § 23 odst. 1 a § 31 odst. 1, 2 písm. a) (§ 3 odst. 4) tr. zák., která dostatečně rozvedl a zhodnotil. Odvolací soud odkazuje v tomto směru na v zásadě správné úvahy soudu prvního stupně uvedené v napadeném rozsudku. K námitkám odvolání obžalovaného je třeba uvést, že Městský soud v Praze při uložení trestu odnětí svobody obžalovanému ve výměře v dolní polovině trestní sazby blíže jejímu středu v podstatě náležitě zhodnotil jak okolnosti, které v daném případě zvyšují stupeň nebezpečnosti činu obžalovaného pro společnost, tak okolnosti, které obžalovanému prospívají, včetně jeho osobních poměrů. Ani odvolací soud nemohl pominout, že obžalovaný svým promyšleným jednáním za pomoci falešných dokladů, které budily dojem pravosti a tím i věrohodnosti celého jednání, způsobil škodu přesahující částku dva miliony Kčs, tedy škodu více než čtyřnásobně převyšující hranici, která je považována za škodu velkého rozsahu (§ 89 odst. 14 tr. zák.).

Podle § 39a odst. 3 tr. zák. byl obžalovaný zařazen pro výkon trestu odnětí svobody do první nápravně výchovné skupiny. Také tento výrok v napadeném rozsudku je správný a v souladu se zákonem.

Totéž platí i o výroku o náhradě škody, pokud Městský soud v Praze uložil obžalovanému podle § 228 odst. 1 tr. ř. podle zásady solidární odpovědnosti povinnost zaplatit na náhradu škody způsobenou zjištěným trest-

ným činem poškozenému Inventu Service částku 2 125 505 Kčs. Tento výrok odpovídá uplatněnému nároku na náhradu škody ze strany poškozeného i příslušným ustanovením občanského zákoníku o odpovědnosti za způsobenou škodu (§ 420 odst. 1, § 442 odst. 1 a § 438 odst. 1 obč. zák.). V souladu s upřesněným návrhem zmocněnce poškozeného u veřejného zasedání v řízení o odvolání je třeba za správný považovat i postup Městského soudu v Praze, pokud poškozenému přiznal i úroky z prodlení. Pochybení se však tento soud dopustil při stanovení doby, od kdy je obžalovaný povinen tyto úroky z prodlení platit. Městský soud v Praze stanovil v tomto směru povinnost obžalovaného od 28. 5. 1992. Správně počátek této doby odvodil ode dne, kdy byl obžalovaný seznámen s výsledky vyšetřování, tj. ode dne 25. 5. 1992, neboť tohoto dne se obžalovaný dozvěděl, že poškozený požaduje po něm náhradu škody včetně její výše. Lze tedy vyjít z předpokladu, že tohoto dne byl obžalovaný poškozeným požádán o splnění dluhu, tj. zaplacení způsobené škody. Podle ustanovení § 563 obč. zák. pak byl obžalovaný povinen následujícího dne, tj. 26. 5. 1992, plnit. Vzhledem k tomu, že svůj dluh nesplnil, ode dne následujícího, tj. od 27. 5. 1992, je v prodlení. Z těchto důvodů odvolací soud k odvolání obžalovaného zrušil v napadeném rozsudku výrok, jímž byla obžalovanému uložena povinnost zaplatit 3% úrok z prodlení od 28. 5. 1992, a sám podle § 259 odst. 3 tr. ř. znovu rozhodl tak, že obžalovaný je povinen zaplatit 3% úrok z prodlení od 27. 5. 1992.

Č. 24

Není v rozporu s ustanovením § 176 odst. 2 tr. ř., pokud žalobní návrh zahrnuje i další útok, pro který nebylo zahájeno trestní stíhání ani vzneseno obvinění, jestliže tvoří s ostatními žalovanými útoky, ohledně nichž byly provedeny tyto procesní úkony, jeden skutek.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČR z 3. září 1992 sp. zn. 2 Tz 5/92)

K stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem ČR Nejvyšší soud ČR zrušil rozsudek Okresního soudu ve Strakonicih ze dne

27. 2. 1990 sp. zn. 3 T 3/90 v odsuzující části týkající se trestního stíhání obviněného pro trestný čin pohlavního zneužívání podle § 242 odst. 1 tr. zák., jehož se měl dopustit tím, že v přesně nezjištěné době o letních školních prázdninách v roce 1989 v parku u zámku v Blatné osahával v genitální krajině nezletilého J. Š. nar. 24. 5. 1978.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu ve Strakonici z 27. 2. 1990 č. j. 3 T 3/90-165 byl obviněn R. K.

- a) Jednak uznán vinným trestným činem pohlavního zneužívání podle § 242 odst. 1 tr. zák., jehož se měl dopustit vpředu popsaným jednáním vůči nezl. J. Š.; za tento trestný čin mu byl uložen tříletý nepodmíněný trest odnětí svobody s výkonem ve druhé nápravně výchovné skupině a dále i ochranné ústavní sexuologické léčení (§ 72 odst. 2 písm. a), odst. 4 tr. zák.),
- b) jednak podle § 226 písm. d) tr. ř. zproštěn obžaloby pro trestné činy
 1. pohlavního zneužívání podle § 242 odst. 1 tr. zák., jehož se měl dopustit tím, že „v několika případech koncem roku 1988 a v lednu 1989 na nádraží ČSD v Blatné a v bývalé pracovní boudě u obce Mačkov, okr. Strakonice, přivedl do podnapilého stavu podáváním piva nezl. M. S., nar. 16. 3. 1974, a poté ho o samotě či za přítomnosti jeho staršího kamaráda V. N. osahával v genitální krajině a sál mu pohlavní úd, v několika případech v první polovině listopadu 1989 na nádraží ČSD v Blatné, když si získal jeho důvěru kamarádským chováním a drobnými dárky, osahával v genitální krajině nezl. K. M., nar. 16. 7. 1975, a dne 15. a 17. 11. 1989 rovněž v genitální krajině jej osahával a dráždil zasunováním prstu do análního otvoru.
 2. pohlavního styku s osobou téhož pohlaví podle § 244 odst. 1, 2 písm. a) tr. zák., který měl spáchat tím, že „v letních měsících roku 1989 v mnoha případech na nádraží ČSD v Blatné a v bývalé pracovní boudě u obce Mačkov v okrese Strakonice jednotlivě i pohromadě poté, co podáváním alkoholických nápojů přivedl do podnapilého

stavu nezletilé M. S., V. N. a M. T., sál jim pohlavní úd a poskytoval jim za to menší finanční částky, jídlo a pití“.

Proti tomuto rozsudku nebylo podáno odvolání, takže 20. března 1990 nabyl právní moci.

Dne 21. 1. 1992, tedy po lhůtě uvedené v § 272 tr. ř., podal proti tomuto rozsudku generální prokurátor České republiky stížnost pro porušení zákona, a to ve prospěch i v neprospěch obviněného R. K.

Generální prokurátor České republiky ve svém mimořádném opravném prostředku namítl, že v obžalobě bylo pohlavní zneužívání všech nezletilých kvalifikováno jako jeden trestný čin podle § 242 odst. 1 tr. zák. Okresní soud však vycházel z názoru, že v případě pohlavního zneužívání poškozeného nezl. J. Š. byla ovládací schopnost obviněného v době činu podstatně snížena, kdežto v případech pohlavního zneužívání ostatních nezletilých byla zcela vymizelá. Za útok vůči nezl. J. Š. jej odsoudil, kdežto pro ostatní útoky jej zprostil obžaloby. Tím se však dostal do situace, kdy o jednom a téže skutku nepřipustně rozhodl dvěma rozdílnými výroky.

Přitom ani posudek znalců z oboru psychiatrie a sexuologie, o který okresní soud opřel toto svoje stanovisko, není nesporný a úplný. Měl být zejména doplněn o závěr, zda poškozený nezl. J. Š. se obviněnému mohl jevit jako osoba mladší než 15 let. Generální prokurátor ČR v této souvislosti připomněl, že závěr o vině obviněného z pohlavního zneužívání nezl. J. Š. je založen jen na jeho velmi obecné svědecké výpovědi, která nebyla prověřena dalšími důkazy, např. znaleckým posudkem z oboru dětské psychologie. V řízení, které vydání napadeného rozsudku předcházelo, bylo porušeno i právo obviněného R. K. na obhajobu, když v případě povinné obhajoby byl v přípravném řízení opakovaně vyslýchán bez přítomnosti obhájce. Do této kategorie patří i skutečnost, že o trestním stíhání pro pohlavní zneužívání nezl. J. Š., se dozvěděl až z obžaloby.

Okresní soud ve Strakonici v napadeném rozsudku nevyložil, proč je jím zjištěné jednání obviněného R. K. vůči posledně jmenovanému poškozenému z materiálního hlediska trestným činem (§ 3 odst. 2 tr. zák.). Trest, který za tento delikt uložil, je v každém případě neúměrně přísný, zvláště když při zmenšené pachatelově přičetnosti byl uložen v kombinaci s jeho ústavním sexuologickým léčením.

Generální prokurátor České republiky proto v závěru své stížnosti navrhl, aby Nejvyšší soud České republiky podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že zákon byl porušen.

- napadeným rozsudkem v ustanovení § 226 písm. d) tr. ř. ve prospěch i v neprospěch obviněného R. K., a v ustanovení § 31 odst. 1 a § 32 odst. 2 tr. zák. v jeho neprospěch,
- v řízení, které tomuto rozsudku předcházelo, v ustanovení § 2 odst. 5, 6, § 160 odst. 1, § 163 odst. 4 a § 36 tr. ř. rovněž v jeho neprospěch.

Současně navrhl, aby tento rozsudek (jakož i všechna rozhodnutí na něj obsahově navazující) byl podle § 269 odst. 2 tr. ř. v celém rozsahu zrušen a dále aby bylo postupováno podle § 270 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud České republiky podle § 267 odst. 1 tr. ř. přezkoumal správnost všech výroků napadeného rozsudku i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen, ovšem zčásti v jiném směru, než je ve stížnosti pro porušení zákona vytknuto.

Již v obžalobě a znovu ve stížnosti pro porušení zákona byly veškeré stíhané útoky obviněného vůči jednotlivým nezletilým právem považovány za jeden pokračující trestný čin pohlavního zneužívání podle § 242 odst. 1 tr. zák. Argumentaci uplatněnou generálním prokurátorem ČR lze pouze doplnit, že všechny tyto útoky na sebe časově navazovaly, byly páčány na stejných nebo blízkých místech a také stejným nebo obdobným způsobem, převážně na žácích zvláštní školy. I po subjektivní stránce se proto jeví jako postupná realizace téhož sexuální deviantního záměru obviněného. Některé z těchto útoků trestného činu pohlavního zneužívání podle § 242 odst. 1 tr. zák. však v době, kdy byly spáchány, současně naplňovaly i znaky trestného činu pohlavního styku s osobou téhož pohlaví podle § 244 odst. 2 tr. zák., takže oba trestné činy byly v jednočinném souběhu.

Základní vadou napadeného rozsudku Okresního soudu ve Strakonicih tedy je, že o tomto jednom skutku v něm bylo rozhodnuto dvěma, navíc rozdílnými (odsuzujícími a zprošťujícími) výroky. Oběma těmito výroky proto byl porušen zákon v ustanovení § 3 odst. 1 tr. zák., definujícím pojem trestného činu a z něho vyplývající princip jednoty, resp. nedělitelnosti skutku.

Nejvyšší soud České republiky proto podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že napadeným rozsudkem Okresního soudu ve Strakonicih byl porušen zákon v ustanovení § 3 odst. 1 tr. zák., a to jak v neprospěch, tak (ve zprošťující části) ve prospěch obviněného R. K.

Z dalších vytýkaných porušení zákona je třeba souhlasit zejména s neúplností dokazování. Tato vada se vztahuje především k průkaznosti útoku obviněného vůči nezletilému J. Š., kde přinejmenším chyběl znalecký posudek z oboru dětské psychologie či psychiatrie zaměřený k osobnosti tohoto nezletilého a o jeho schopnosti jako svědka správně vnímat a vypovídat (§ 118 tr. ř.). Bližšího vysvětlení přímo v hlavním líčení (§ 109, 210 tr. ř.) vyžadovaly i rozdíly v posudku znalců z oboru psychiatrie a sexuologie o duševním stavu obviněného, jež se týkaly míry uchovalosti, resp. ztráty jeho ovládacích schopností v době jednotlivých stíhaných útoků. Nejvyšší soud ČR proto dále vyslovil porušení zákona ve prospěch i v neprospěch obviněného v řízení, které vydání napadeného rozsudku předcházelo, a to v ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř.

Pokud však jde o procesní výhrady k přípravnému řízení, pak v případě téhož skutku a téhož trestného činu není v rozporu s obžalovací zásadou (§ 220 odst. 1 tr. ř.), jestliže žalobní návrh zahrnuje i další útok, pro který nebylo zahájeno trestní stíhání ani vzneseno obvinění (§ 160 odst. 1, § 163 odst. 1 tr. ř.). Co se týče obhájcovy účasti při vyšetřovacích úkonech, jmenovitě při výslechu obviněného, je třeba připomenout, že podle § 165 odst. 1, 2 tr. ř. je vyšetřovatel povinen obhájci včas sdělit místo a dobu konání takového úkonu a umožnit mu na něm účast jen tehdy, o z n á m í - l i mu obhájce, že se chce tohoto úkonu zúčastnit. Ze spisu však nevyplývá, že by obhájce obviněného R. K. takové oznámení učinil.

Nejvyšší soud České republiky tedy podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil porušení zákona ve prospěch i v neprospěch obviněného jak v napadeném rozsudku, tak v řízení, jež mu předcházelo. S ohledem na ustanovení § 272 tr. ř. však mohl a musel napadený rozsudek Okresního soudu ve Strakonicih podle § 269 odst. 2 tr. ř. zrušit jen v odsuzujícím výroku, neboť jen v této části byl zákon porušen v neprospěch obviněného.

Ve zprošťující části byl zákon porušen pouze ve prospěch obviněného,

avšak tento výrok zrušit nelze, neboť stížnost pro porušení zákona byla podána **po lhůtě** uvedené v § 272 tr. ř.

Zprošťující výrok tedy zůstal i po zrušení odsuzující části v napadeném rozsudku nedotčen. Protože se týkal celého skutku, nepřichází další rozhodnutí o části tohoto skutku v úvahu.

Č. 25

I. Protokol o konfrontaci mezi spoluobviněnými, příp. mezi obviněným a svědkem (§ 94 tr. ř.) lze v hlavním líčení přecíst jako důkaz jen za podmíněk ustanovení § 207 odst. 2, resp. § 211 odst. 1 až 3 tr. ř., nikoli jako listinný důkaz podle § 213 odst. 1 tr. ř.

II. Jestliže soud odsuzuje obžalované pro trestný čin, kterým způsobili škodu společným jednáním podle § 9 odst. 2 tr. zák., zpravidla zaváže obžalované nahradit tuto škodu společně a nerozdílně podle § 438 odst. 1 obč. zák. Solidární odpovědnost k náhradě škody založená rozhodnutím soudu je výhodnější z hlediska ochrany práv poškozeného. Dělená odpovědnost k náhradě škody podle § 438 odst. 2 obč. zák. je výjimkou z obecného pravidla způsobu náhrady škody a musí vyplývat ze zvláštních okolností konkrétního případu. Rozhodnutí ve smyslu § 438 odst. 2 obč. zák. musí soud náležitě odůvodnit.

(Usnesení Vrchního soudu v Praze z 28. 1. 1993 sp. zn. 11 To 192/92)

Z podnětu odvolání obžalovaných M. D. a M. S. proti rozsudku Městského soudu v Praze z 17. 11. 1992 sp. zn. 26 T 23/91 Nejvyšší soud tento rozsudek podle § 258 odst. 1 písm. a), b), c) tr. ř. zrušil a věc vrátil Městskému soudu v Praze k novému projednání a rozhodnutí.

Z odůvodnění:

Rozsudkem ze 17. 11. 1992 sp. zn. 26 T 23/91 rozhodl Městský soud v Praze v této věci již podruhé, když obžalované M. D. a M. S. uznal vinnými, že 13. 6. 1991 kolem 21.30 hod. po předchozí dohodě s M. D. vylákali

poškozeného J. E. z jeho bytu na chodbu domu v Praze 4, nám. bratří Synků 3, kde mu M. S. sprejem stříkl do očí slzotvorný prostředek, vytrhl mu z ruky tašku s částkou 300 000 Kčs na hotovosti a uprchl; obžalovaný M. S. se dopustil uvedeného jednání přesto, že pro trestné činy rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. a), odst. 4 tr. zák. a krádeže podle § 247 odst. 1, 2 písm. b), d) tr. zák. byl ve věci Městského soudu v Praze sp. zn. 3 T 4/87 potrestán dlouhodobým nepodmíněným trestem odnětí svobody.

Toto jednání kvalifikoval Městský soud v Praze u obou jmenovaných obžalovaných jako trestný čin loupeže podle § 234 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák., spáchaný v případě M. S. za podmínek zvlášť nebezpečné recidivy ve smyslu § 41 odst. 1 tr. zák.

Trest odnětí svobody byl proto uložen obžalovanému M. D. podle § 234 odst. 2 tr. zák. v trvání sedmi let, obžalovanému M. S. podle téže sazby, modifikované ustanovením § 42 odst. 1 tr. zák., v trvání deseti let.

Proti tomuto rozsudku podali oba obžalovaní včasné odvolání, která zaměřili do výroků o vině a trestu.

Obžalovaný M. D. namítal nesprávnost základního zjištění soudu prvního stupně, že by se posuzovaného trestného činu dopustil jako spolupachatel obžalovaného M. S.

Podle jeho názoru je v tomto směru usvědčován pouze výpovědí obžalovaného, jenž jako zvlášť nebezpečný recidivista má zájem na tom, aby část své odpovědnosti přenesl na něj. Jeho chyba však spočívá pouze v tom, že M. S. informoval, že poškozený J. E. má zájem o směnu většího množství valut. Je pochopitelné, že osoby, které měly tyto valuty opatřit, to popírají, neboť se domnívají, že jde o nelegální jednání, za které by mohly být postiženy. Obžalovaný M. D. proto navrhl, aby napadený rozsudek byl ohledně něj zrušen a buď aby byla věc vrácena soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí, anebo aby byl odvolacím soudem obžaloby zproštěn.

Obžalovaný M. S. napadl z výroku o vině pouze kvalifikaci o zvlášť nebezpečné recidivě. Připomněl, že svým spontánním doznáním rozhodující měrou přispěl k objasnění tohoto trestného činu, jehož se dopustil pod silným psychickým nátlakem spoluobžalovaného M. D.

Z podnětu těchto odvolání vrchní soud v Praze podle § 254 odst. 1 tr. ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku i správnost postupu řízení, které mu předcházelo, a dospěl k následujícím závěrům:

Základní vadou dokazování před soudem prvního stupně je, že v hlavním líčení nebyli vyslechnuti někteří důležití svědci posuzované události. Tak třídní pobyt svědka V. H. v cizině nemohl a neměl být důvodem, pro který soud prvního stupně od jeho výslechu upustil a nahradil jej podle § 213 odst. 1 tr. ř. přečtením protokolu o jeho konfrontaci v přípravném řízení s obžalovaným M. D.

Takto provedený důkaz je vadný již proto, že konfrontace podle § 94, resp. § 103 tr. ř. je současným výsledkem dvou obžalovaných či obžalovaného a svědka. Důkaz protokolem o ní lze proto provádět jen za podmínek provádění důkazu protokolem o výpovědi obžalovaného nebo svědka – podle toho které z konfrontovaných osob se týká. V případě svědka lze proto místo výslechu při hlavním líčení číst protokol o jeho výpovědi při konfrontaci jen při splnění podmínek uvedených v alternativách ustanovení § 211 odst. 1 až 3 tr. ř., nikoli jako listinný důkaz podle ustanovení § 213 odst. 1 tr. ř., které tyto omezující podmínky neobsahuje. V případě V. H. jde navíc o svědka, jehož výpověď může být významná pro zjištění skutkového stavu věci, přičemž jeho osobní výslech by neměl být spojen s většími komplikacemi, takže není důvodu od něj upouštět. V novém hlavním líčení proto Městský soud v Praze tohoto svědka osobně vyslechně.

Ke způsobu rozhodnutí soudu prvního stupně o náhradě škody Vrchní soud v Praze uvedl.:

Pokud jde o výrok o náhradě škody, občanský zákoník preferuje v § 438 odst. 1 solidární odpovědnost více škůdců. Dělená odpovědnost odpovědných osob ve smyslu § 438 odst. 2 obč. zák. je naopak výjimkou, kterou soud může vyslovit pouze v odůvodněných případech. V posuzovaném případě, kdy škoda měla být způsobena společným jednáním dvou pachatelů (§ 9 odst. 2 tr. zák.), nic nenasvědčuje tomu, že by za ni také neměli společně a nerozdílně odpovídat. Takto stanovená náhrada škody je i výhodnější pro poškozeného, který si může vybrat, na kterém ze solidárně odpovědných škůdců bude náhradu vymáhat, a jejich vzájemné vypořádání

podle účasti na vzniklé škodě je pak již jen jejich vnitřní záležitostí, která nemusí poškozeného zatěžovat (§ 439 obč. zák.). Naopak při dělené odpovědnosti za škodu odpovídá každá z odpovědných osob (každý pachatel) pouze za svůj podíl odpovědnosti, který se stanoví podle účasti na škodě. Soud prvního stupně proto pochybil, když v napadeném rozsudku bez bližšího odůvodnění obžalované podle § 228 odst. 1 tr. ř. zavázal k dělené odpovědnosti za způsobenou škodu.

Č. 26

Podal-li v průběhu přípravného řízení obviněný žádost o propuštění z vazby, které prokurátor nevyhověl a kterou předložil soudu, a rozhoduje-li soud o této žádosti v době, kdy již byla ve věci podána obžaloba, musí vzhledem k ustanovení § 68 tr. ř. rozhodnout senát (nikoli soudce), pokud nejde o věc samosoudcovskou.

Souhlasí-li však prokurátor s propuštěním obviněného na svobodu, může v řízení před soudem o propuštění z vazby rozhodnout předseda senátu (§ 72 odst. 3 tr. ř.).

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky z 29. prosince 1992 sp. zn. 1 Ntv 90/92).

K stížnosti obviněného zrušil Nejvyšší soud ČR usnesení Krajského soudu v Praze z 27. listopadu 1992 sp. zn. 6 Nt 426/92 a tomuto soudu uložil, aby o věci znovu jednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Napadeným usnesením Krajský soud podle § 72 odst. 2 tr. ř. zamítl žádost obviněného mladistvého T. V. o propuštění z vazby, neboť shledal, že u obviněného mladistvého nadále trvá důvod vazby uvedený v § 67 písm. a) tr. ř.

Proti usnesení podal obviněný mladistvý T. V. v zákonné lhůtě stížnost, kterou blíže nezdůvodnil.

Nejvyšší soud ČR přezkoumal podle § 147 odst. 1 tr. ř. správnost výroku napadeného usnesení i řízení, které mu předcházelo, a dospěl k následujícím závěrům.

Správnost rozhodnutí Krajského soudu je zpochybněna podstatnou vadou řízení, v němž bylo napadené usnesení vydáno. Toto usnesení vydal totiž soudce, ačkoli měl rozhodnout senát v neveřejném zasedání (§ 240 tr. ř.).

Podkladem napadeného usnesení byla žádost obviněného mladistvého T. V. podaná ještě v průběhu přípravného řízení. Tuto žádost Krajskému soudu předložil krajský prokurátor, který jí sám nevyhověl. Krajský soud o žádosti rozhodl 27. 11. 1992, tedy v době, kdy krajský prokurátor již 24. 11. 1992 podal u Krajského soudu na obviněného mladistvého T. V. v projednávané trestní věci obžalobu pro trestné činy loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák. a vraždy podle § 219 odst. 1, 2 písm. f) tr. zák. Věc je u Krajského soudu vedena pod sp. zn. 1 T 50/92.

Jestliže soud o žádosti obviněného podané v přípravném řízení rozhoduje poté, co mezitím byla podána obžaloba, musí o ní rozhodnout senát, nejde-li o tzv. samosoudcovskou věc podle § 314a odst. 1 tr. ř. Příslušnost soudce nebo příslušnost senátu k rozhodnutí o žádosti o propuštění obviněného z vazby (§ 2 odst. 9 tr. ř.) není závislá na tom, kdy byla žádost podána, nýbrž na tom, v jakém stadiu je trestní stíhání v době, kdy se o žádosti rozhoduje. Pokud nejde o příslušnost samosoudce vyplývající z ustanovení § 314a odst. 1 tr. ř., musí o žádosti vždy rozhodnout senát, dospělo-li trestní stíhání v době rozhodování do stadia po podání obžaloby, neboť v takovém případě trestní stíhání již není ve stadiu přípravného řízení. Pro úplnost je třeba dodat, že v případě, kdy souhlasí prokurátor s propuštěním obviněného na svobodu, může v řízení před soudem o propuštění z vazby rozhodnout předseda senátu (§ 72 odst. 3 tr. ř.).

Nejvyšší soud ČR proto zrušil napadené usnesení a uložil krajskému soudu, aby o věci znovu jednal a rozhodl. Krajský soud o žádosti obviněného mladistvého T. V. znovu rozhodne, a to v senátě.

Č. 27

Jestliže byly podle § 23 odst. 3 tr. ř. spojeny ke společnému řízení dvě věci, v každé z nich byl obviněný ve vazbě, je nutno obě řízení i z hlediska trvání vazby považovat za řízení jediné.

(Usnesení Nejvyššího soudu ČR z 2. února 1993 sp. zn. 1 Tvn 20/93)

Nejvyšší soud ČR zamítl návrh předsedkyně senátu Městského soudu v Brně na prodloužení vazby obviněného M. S.

Z odůvodnění:

Předsedkyně senátu Městského soudu v Brně podala návrh na prodloužení vazby obviněného s poukazem na to, že vazba v řízení před soudem začala dnem 3. 3. 1992 a řízení nebude pravomocně skončeno do jednoho roku. V odůvodnění tohoto návrhu se uvádí, že ve věci, která je u Městského soudu v Brně vedena pod sp. zn. 4 T 16/92, byl obviněný v přípravném řízení zadržen dne 4. 9. 1991 a následujícího dne vzat do vazby městským prokurátorem v Brně pod sp. zn. 3 Pv 2129/91 z důvodů § 67 písm. a), c) tr. ř. Obžaloba byla Městskému soudu v Brně podána dne 3. 3. 1992. Městský soud nařídil poprvé hlavní líčení na den 17. 4. 1992 a po opakovaném odročování rozhodl ve věci rozsudkem ze dne 8. 1. 1993, jímž obviněného uznal vinným trestnými činy podle § 247 odst. 1, § 8 odst. 1, § 247 odst. 1, § 238 odst. 1, 2 § 247 odst. 2, § 241 odst. 1, § 8 odst. 1, § 241 odst. 1, § 238 odst. 1 tr. zák. a uložil mu trest odnětí svobody na 6 roků s výkonem ve druhé nápravně výchovné skupině jako trest souhrnný ve vztahu k rozsudku Okresního soudu v Blansku ve věci sp. zn. 1 T 140/91.

Nejvyšší soud České republiky, příslušný podle § 71 odst. 5 tr. ř. ve znění zák. č. 25/1993 Sb., projednal tento návrh, avšak neshledal zákonné podmínky pro prodloužení vazby.

Návrh předsedkyně senátu městského soudu přehlíží důležitou skutečnost, která má význam pro rozhodnutí o prodloužení vazby. Ze spisu je zjištěno, že u téhož soudu bylo původně vedeno proti obviněnému M. S.

pod sp. zn. 2 T 62/90 jiné řízení, ve kterém byla obžaloba podána dne 21. 6. 1990, kdy začala běžet vazební lhůta pro řízení před soudem. Řízení nebylo pravomocně skončeno, obviněný byl usnesením Městského soudu v Brně ze dne 29. 5. 1991 propuštěn z vazby; ke skutečnému propuštění obviněného z vazby, po zpětvzetí stížnosti prokurátora, došlo dne 7. 6. 1991. Toto řízení nebylo skončeno ani v době, kdy byla na obviněného podána nová obžaloba vedená pod sp. zn. 4 T 16/92. Proto Městský soud při hlavní líčení dne 17. 4. 1992 rozhodl, že podle § 23 odst. 3 tr. ř. se obě věci spojují ke společnému řízení a věc bude nadále vedena pod společnou sp. zn. 4 T 16/92. Takto byly obě věci spojeny v jedinou a také rozsudkem ze dne 8. 1. 1993 byl obviněný uznán vinným i útokem, pro který na něho byla podána obžaloba v původní věci sp. zn. 2 T 62/90.

Městský soud postupoval správně, když rozhodl o spojení věcí, neboť ustanovení § 23 odst. 3 tr. ř. je nutno vykládat ve spojení s ustanovením § 20 odst. 1 tr. ř., které vyjadřuje zásadu, že o všech trestných činech téhož obviněného se koná společné řízení. To je v souladu i s ustanovením § 35 tr. zák. o ukládání trestu za více trestných činů. Jde o zásadu, že za dva nebo více trestných činů téhož obviněného je nutno uložit jeden trest.

V daném případě byly obě věci spojeny k jedinému řízení, proto i z hlediska trvání vazby jde o řízení jediné a je nutno aplikovat ustanovení § 71 odst. 3 tr. ř., podle něhož v řízení před soudem může trvat vazba nejvýše jeden rok. Městský soud takto neuvažoval, nevzal v úvahu, že obviněný se nacházel ve vazbě již v prvním řízení a že tato vazba trvala 11 měsíců a 17 dnů. Po podání obžaloby v další věci bylo při správném spojení obou věcí povinností soudu ihned, před uplynutím jednorocní vazební lhůty, podat návrh na prodloužení vazby.

Vzhledem k tomu, že se tak nestalo, nelze nyní podle § 71 odst. 4 tr. ř. o prodloužení rozhodnout. Proto byl návrh předsedkyně senátu Městského soudu v Brně zamítnut.

Č. 28

Doba strávená ve vazbě, která byla po vyloučení řízení o některých trestných činech ze společného řízení a odsouzení obviněného za ně započítána

podle § 38 odst. 1 tr. zák. do uloženého trestu odnětí svobody, se v původním dříve společném řízení vedeném o nevyloučených trestných činech nepočítá do doby trvání vazby uvedené v ustanovení § 71 odst. 1 tr. ř.

(Usnesení Nejvyššího soudu ČR z 30. prosince 1993 sp. zn. Tv 16/92)

Nejvyšší soud ČR rozhodl o návrhu generálního prokurátora ČR na prodloužení vazby obviněného M. K. v přípravném řízení tak, že podle § 71 odst. 4 tr. ř. a contrario se vazba neprodluhuje, neboť vzhledem k délce doby vazby není takové rozhodnutí zatím třeba.

Z odůvodnění:

Generální prokurátor České republiky podal dne 23. 12. 1992 k Nejvyššímu soudu České republiky návrh na prodloužení vazby obviněného M. K., nar. 7. března 1970 v Skwirzyně v Polské republice, a to s poukazem na to, že podle názoru Krajského soudu v Praze vysloveného v jeho usnesení ze dne 17. 12. 1992 sp. zn. 7 Nt 457/92 vazba v trvání jednoho roku v přípravném řízení skončí u jmenovaného obviněného ke dni 4. 1. 1993. Podle generálního prokurátora České republiky u obviněného K. trvají dále důvody vazby podle § 67 písm. a), b) tr. ř.; přípravné řízení však nelze skončit ve lhůtě jednoho roku uvedené v § 71 odst. 1 tr. ř. ze závažných důvodů, zejména proto, že vyšetřovatel dosud neobdržel prostřednictvím Interpolu Praha spisový materiál z Rakouské republiky a Polské republiky ke stykům obviněného K. s dalšími osobami, které mohly být též účastny na spáchání trestné činnosti; tyto osoby nebylo možno ztotožnit a k věci je vyslechnout. Z tohoto důvodu trvá u obviněného M. K. i důvod vazby podle § 67 písm. b) tr. ř.

Nejvyšší soud České republiky přezkoumal vše z hlediska ustanovení § 71 odst. 4 tr. ř. a dospěl k těmto závěrům:

Vyšetřovatel Okresní správy SNB oddělení vyšetřování VB Semily svým usnesením ze dne 11. března 1991 zn. ČVS:VV-157/91 podle § 160 odst. 1 tr. ř. zahájil trestní stíhání a současně podle § 163 odst. 1 tr. ř. vznesl obvinění proti M. K. z trestného činu porušování předpisů o oběhu zboží ve

styku s cizinou podle § 124 odst. 1 tr. zák. a trestného činu padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1 tr. zák., které měl spáchat tak, že dne 11. 3. 1991 v 01.30 hodin na hraničním přechodu Harrachov nepřihlásil k celnímu odbavení osobní motorové vozidlo zn. Ford - Siera SPZ ADA-48-98, jehož majitelem byl J. H., kdy hodnota vozidla byla zřejmě vyšší než 100 000 Kčs a původní SPZ vozidla překryl SPZ polskou napsanou na černé koženke KLJ-46-67, přičemž k vozidlu neměl žádné doklady, jak bylo zjištěno celní kontrolou. Dále se obviněný M. K. prokazoval cestovním pasem č. 108098 PK, kde provedl změnu u razítka o vjezdu do ČSFR dne 9. 3. 1991 a dále se prokazoval řidičským průkazem na svoje jméno, kde byl pozměněn údaj u jména a nalepena fotografie, tedy použil pozměněných listin jako pravých.

Usnesením vyšetřovatele SNB – odboru vyšetřování VB Středočeského kraje, Praha ze dne 12. 3. 1991 zn. ČVS:VV-31/10-91 bylo podle § 160 a § 163 odst. 1 tr. ř. zahájeno trestní stíhání, vzneseno obvinění proti M. K. pro trestný čin vraždy podle § 219 odst. 1 tr. zák., neboť na podkladě zjištěných skutečností byl dostatečně odůvodněn závěr, že ze dne 10. 3. 1991 na 11. 3. 1991 v přesně nezjištěnou dobu na silnici E 12 mezi Prahou a Kolínem u obce Plaňany opakovanými údery do hlavy tupým předmětem úmyslně usmrtil řidiče taxi J. H. a pak s jeho vozidlem taxi zn. Ford - Siera SPZ ABA 48-98 odjel na hraniční přechod v Harrachově, kde byl zadržen. Dne 6. 8. 1991 byl obviněný M. K. upozorněn vyšetřovatelem, že uvedený skutek bude nadále posuzován jako trestný čin vraždy podle § 219 odst. 1, odst. 2 písm. b), f) tr. zák. spáchaný v souběhu s trestným činem loupeže podle § 234 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák.

Usnesením krajského prokurátora v Praze ze dne 12. března 1991 zn. 2 Kv 55/91 byl obviněný M. K. z důvodů uvedených v § 67 písm. a), b) tr. ř. vzat do vazby s tím, že vazba se započítává od 11. 3. 1991 od 14.15 hodin, což je v souladu s protokolem o zadržení obviněného ze dne 11. 3. 1991 Okresní správy SNB oddělení vyšetřování VB Semily.

Po provedeném vyšetřování podal krajský prokurátor v Praze na M. K. obžalobu ze dne 27. 1. 1992 pro

- trestný čin vraždy podle § 219 odst. 1, 2 písm. b), f) tr. zák.,
- trestný čin loupeže podle § 234 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák.,

- trestný čin porušování předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou podle § 124 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. a
- trestný čin padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1 tr. zák.

Tato obžaloba byla podána u krajského soudu v Praze dne 30. ledna 1992.

Krajský soud v Praze svým usnesením ze dne 12. února 1992 sp. zn. 1 T 5/92 rozhodl po předběžném projednání této obžaloby tak, že podle § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř. věc vrátil prokurátorovi k došetření a podle § 192 tr. ř. ponechal obviněného M. K. z důvodů uvedených v § 67 písm. a), b) tr. ř. ve vazbě.

Krajský prokurátor podal proti tomuto usnesení Krajského soudu v Praze stížnost a Nejvyšší soud České republiky rozhodl o ní usnesením ze dne 20. března 1992 sp. zn. 1 To 10/92 tak, že ji podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítl.

Přitom Nejvyšší soud České republiky shledal, že u obviněného K. nadále trvají důvody vazby podle § 67 písm. a), b) tr. ř., a proto obviněný byl ponechán ve vazbě.

Po tomto řízení u soudu byl spisový materiál vrácen Krajské prokuratuře v Praze k provedení došetření věci prokurátorem dne 21. srpna 1992.

Z toho vyplývá, že obviněný M. K. byl ve vazbě v přípravném řízení od zadržení dne 11. 3. 1991 do 30. 1. 1992, kdy byla na něj krajským prokurátorem v Praze poprvé podána obžaloba u Krajského soudu v Praze. Dále pak vazba u téhož obviněného trvala v přípravném řízení od 21. 8. 1992, kdy věc byla vrácena prokurátorovi soudem k došetření.

Vyšetřovatel Policie České republiky, Krajského úřadu vyšetřování Středočeského kraje, rozhodl svým usnesením ze dne 2. 9. 1992 zn. ČVS:VV-31/10-91 tak, že podle § 23 odst. 1 tr. ř. v trestní věci obviněného M. K. vyloučil ze společného řízení trestný čin porušování předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou podle § 124 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák. a trestný čin padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1 tr. zák., přičemž tato věc byla nadále vedena jako vazební.

Okresní prokurátor v Semilech pak podal dne 21. 9. 1992 na M. K. u Okresního soudu v Semilech obžalobu pro pokus trestného činu

porušování předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou podle § 8 odst. 1, § 124 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. a dále pro trestný čin padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1 tr. zák., které měl spáchat skutky, pro které bylo vzneseno obvinění.

Rozsudkem Okresního soudu v Semilech ze dne 3. 11. 1992 sp. zn. 2 T 174/92 byl obviněný M. K. uznán vinným pokusem trestného činu porušování předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou podle § 8 odst. 1, § 124 odst. 1 tr. zák. a trestným činem padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1 tr. zák., které spáchal skutky popsány ve výroku rozsudku tohoto soudu pod body 1) a 2), a podle § 176 odst. 1 tr. zák. za použití § 35 odst. 1 tr. zák. byl odsouzen k úhrnnému trestu odnětí svobody na osmáct měsíců, k jehož výkonu byl podle § 39a odst. 2 písm. a) tr. zák. zařazen do první nápravně výchovné skupiny.

Okresní prokurátor v Semilech podal proti tomuto rozsudku Okresního soudu v Semilech odvolání a Krajský soud v Hradci Králové rozhodl o něm svým usnesením ze dne 15. 12. 1992 sp. zn. 4 To 403/92 tak, že je podle § 256 tr. ř. zamítl.

Vzhledem k tomu, že výrok o uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody na osmáct měsíců se stal u obviněného M. K. vykonatelným uvedeným rozhodnutím Krajského soudu v Hradci Králové jako soudu odvolacího, výkon tohoto trestu nařídil u obviněného, který byl ve vazbě, předseda senátu odvolacího soudu hned při vyhlášení rozhodnutí (§ 321 odst. 1 tr. ř.), přičemž do uložení trestu odnětí svobody započítal obviněnému dobu strávenou ve vazbě od 11. 3. 1991 od 14.15 hodin do 11. 9. 1992 a zároveň téhož dne, t.j. 15. 12. 1992 dal příkaz k propuštění M. K. z vazby na svobodu.

Podle protokolu Policie České republiky, Krajského úřadu vyšetřování Středočeského kraje, o zadržení M. K. ze dne 15. 12. 1992 zn. ČVS:VV-31/10-91 byl M. K. znovu zadržen dne 15. 12. 1992 v 20.00 hodin a usnesením soudkyně Krajského soudu v Praze ze dne 16. 12. 1992 sp. zn. 7 Nt 456/92 byl k návrhu prokurátora M. K. znovu vzat do vazby z důvodů uvedených v § 67 písm. a), b) tr. ř. s tím, že vazba se započítává od 15. 12. 1992, kdy byl obviněný zadržen.

Soudkyně Krajského soudu v Praze dále rozhodla usnesením ze dne

17. prosince 1992 sp. zn. 7 Nt 457/92 o návrhu krajského prokurátora v Praze na prodloužení vazební lhůty tak, že podle § 71 odst. 1 tr. ř. lhůtu trvání vazby obviněného M. K. prodloužila do 4. 1. 1993. V odůvodnění tohoto usnesení soudkyně Krajského soudu v Praze uvedla mimo jiné, že trvání vazby obviněného K. v délce jednoho roku v přípravném řízení končí dne 4. ledna 1993. Z této úvahy pak vychází návrh generálního prokurátora České republiky na prodloužení vazby z vpředu uvedených důvodů (§ 71 odst. 5 tr. ř.).

Za uvedeného stavu věci však zmíněná úvaha Krajského soudu v Praze o trvání vazby v přípravném řízení není správná. Proti obviněnému M. K. se vedlo trestní řízení ve vazbě, došlo v něm k jeho odsouzení a započtení doby strávené ve vazbě (od 11. 3. 1991 do 11. 9. 1992) do uloženého trestu odnětí svobody na osmáct měsíců. Tento trest byl vykonán vazbou a vazba takto započtená do uloženého trestu přestala výkonem trestu trvat a existovat. V daném případě se to týká vazby obviněného M. K., která trvala v přípravném řízení ode dne jeho zadržení, tj. od 11. 3. 1991 od 14.15 hodin do 30. 1. 1992 a dále od 21. 8. 1992 do 11. 9. 1992 a dále vazby v řízení před soudem od 30. 1. 1992 do 21. 8. 1992. V důsledku toho dobu vazby v délce 10 měsíců a 19 dnů (od 11. 3. 1991 do 30. 1. 1992) a v délce 20 dnů (od 21. 8. 1992 do 11. 9. 1992) nelze započítat do doby trvání vazby v přípravném řízení vedeném pro trestné činy vraždy a loupeže, které z dříve společného řízení nebyly vyloučeny. Trvání této vazby v přípravném řízení zdaleka nepřesáhlo jeden rok (§ 71 odst. 1 poslední věta před středníkem tr. ř.), a proto návrh generálního prokurátora České republiky na prodloužení vazby není důvodný.

Nejvyšší soud České republiky rozhodl proto o návrhu generálního prokurátora České republiky na prodloužení vazby tak, že podle § 71 odst. 4 a contrario tr. ř. se vazba obviněného M. K. neprodlužuje.

Č. 29

Soud předtím, než přijme podle § 73 písm. b) slib obviněného, že povede řádný život, zejména že se nedopustí trestné činnosti a že splní povinnosti a dodrží omezení, která se mu uloží, musí pečlivě zvážit všechny okolnosti

týkající se případu a osoby obviněného důležité z hlediska, zda je možno považovat slib za dostatečný. Skutečnosti, že škoda, již měl obviněný způsobit trestným činem, je velkého rozsahu, obviněný není výdělečně činný, je bez prostředků a trestné činnosti se měl dopouštět na různých místech republiky, výrazně zpochybňují takový slib.

(Usnesení Nejvyššího soudu ČR z 30. října 1992 sp. zn. 6 To 48/92)

Nejvyšší soud České republiky zamítl stížnost obviněného J. C. proti usnesení Krajského soudu v Brně z 13. srpna 1992 sp. zn. 2 T 14/92.

Z odůvodnění:

Shora uvedeným usnesením zamítl krajský soud v Brně podle § 72 odst. 2 tr. ř. žádost obžalovaného J. C. o propuštění z vazby na svobodu, do které byl vzat z důvodů § 67 písm. a), c) tr. ř.

Proti tomuto usnesení podal stížnost obžalovaný, v níž v podstatě znovu opakuje důvody, pro které se dožadoval propuštění na svobodu. Poukázal především na své rodinné problémy a zároveň dal slib, že se bude řádně dostavovat k soudnímu jednání a bude rovněž dodržovat všechna omezení, která mu budou uložena.

Nejvyšší soud České republiky přezkoumal podle § 147 odst. 1 tr. ř. správnost napadeného usnesení spolu s řízením, které mu předcházelo, a shledal, že stížnost obžalovaného není důvodná.

Z obsahu spisu vyplývá, že obžalovaný je stíhán pro trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, 3 písm. b), odst. 4 tr. zák., jímž měl způsobit škodu ve výši 1 727 352 Kčs. Před zadržením byl obžalovaný bez řádného pracovního poměru a měl se dopouštět trestné činnosti na různých místech republiky. Tyto skutečnosti vedly Krajský soud ke správnému závěru, že by obžalovaný z obavy před vysokým hrozícím trestem uprchl nebo se skrýval a že by v páchání majetkové trestné činnosti pokračoval.

Pokud pak obžalovaný nabídl slib, že povede řádný život, vyvaruje se trestné činnosti a že se k soudu řádně dostaví, je třeba uvést, že takový písemný slib obžalovaného může soud přijmout jen tehdy, považuje-li slib

vzhledem k osobě obžalovaného a k povaze projednávaného případu za dostatečný [§ 73 odst. 1 písm. b) tr. ř.]. U obžalovaného však vzhledem k rozsahu stíhané trestné činnosti i k jeho osobě nepovažuje ani Nejvyšší soud České republiky písemný slib za dostatečný prostředek schopný nahradit u obžalovaného vazbu.

Protože ve výroku napadeného rozhodnutí ani v řízení, které mu předcházelo, neshledal Nejvyšší soud České republiky vady, pro které by bylo třeba napadené usnesení zrušit, byla stížnost obžalovaného jako nedůvodná podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítnuta.

Č. 30

Samotná okolnost, že věc byla při předběžném projednání obžaloby vrácena podle § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř. prokurátorovi k došetření, není důvodem, aby trval i nadále důvod vazby podle § 67 písm. b) tr. ř.

Má-li být dokazování doplněno jen znaleckým posudkem, není tu zpravidla obava, že by toto objasňování obviněný mohl mařit.

(Usnesení Vrchního soudu v Praze z 15. ledna 1993 sp. zn. 11 Tz 51/92)

K stížnosti pro porušení zákona podané ministrem spravedlnosti České republiky Vrchní soud zrušil usnesení Městského soudu v Praze z 8. října 1992 sp. zn. 5 To 346/92 a usnesení Obvodního soudu pro Prahu 4 z 27. srpna 1992 sp. zn. 1 T 66/92 ve výroku o vazbě obviněného T. N. a Městskému soudu v Praze přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Obviněného T. N. propustil z vazby na svobodu.

Z odůvodnění:

Usnesením Obvodního soudu pro Prahu 4 z 27. 8. 1992 sp. zn. 1 T 66/92 byla při předběžném projednání obžaloby vrácena podle § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř. prokurátorovi k došetření věc obviněných mladistvých P. Z. a S. K. a obviněného T. N.

Zároveň byl obviněný T. N. podle § 192 tr. ř. ponechán ve vazbě.

Proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 4 podali v zákonné lhůtě stížnost jednak obvodní prokurátor pro Prahu 4 proti výroku o vrácení věci prokurátorovi k došetření, jednak obviněný T. N. – proti výroku o vazbě.

Usnesením Městského soudu v Praze z 8. 10. 1992 sp. zn. 5 To 346/92 byl z podnětu stížnosti prokurátora podle § 149 odst. 1 písm. b), odst. 3 tr. ř. zrušen výrok, jímž byla věc vrácena prokurátorovi k došetření, a Obvodnímu soudu pro Prahu 4 bylo uloženo, aby o věci znovu jednal a rozhodl. Stížnost obviněného T. N. byla podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítnuta.

Ministr spravedlnosti ČR podal 11. 12. 1992 ve prospěch obviněných proti usnesení Městského soudu v Praze stížnost pro porušení zákona. Napadl pouze tu část usnesení Městského soudu v Praze, v níž byl zrušen výrok o vrácení věci prokurátorovi k došetření a v níž bylo Obvodnímu soudu pro Prahu 4 uloženo, aby o věci znovu jednal a rozhodl. Ministr spravedlnosti ČR namítl, že Městský soud v Praze neměl z podnětu stížnosti prokurátora rozhodovat, neboť obvodní prokurátor pro Prahu 4 mezitím vzal stížnost zpět. Podle ministra spravedlnosti ČR měl Městský soud v Praze, resp. předseda senátu tohoto soudu, vzít na vědomí zpětvzetí stížnosti prokurátora postupem podle § 144 odst. 4 tr. ř. V závěru stížnosti pro porušení zákona ministr spravedlnosti ČR navrhl, aby bylo vysloveno vytýkané porušení zákona, ke kterému došlo ve prospěch i v neprospěch obviněných, a aby byla zrušena vadná část napadeného usnesení Městského soudu v Praze.

Vrchní soud přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. na podkladě stížnosti pro porušení zákona správnost všech výroků napadeného usnesení, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen.

Městský soud v Praze o stížnosti obvodního prokurátora pro Prahu 4 meritorně rozhodl 8. 10. 1992, aniž reagoval na skutečnost, že již 23. 9. 1992 mu došel přípis Obvodního soudu pro Prahu 4 se sdělením, že prokurátor vzal stížnost zpět, a s fotokopii podání prokurátora, jehož obsahem bylo výslovné zpětvzetí stížnosti. Obvodnímu soudu pro Prahu 4 došla tato fotokopie 3. 9. 1992, přičemž samotné podání prokurátora je z 2. 9. 1992. Za těchto okolností měl Městský soud v Praze zaměřit dokazování na objasnění věci z toho hlediska, zda prokurátor skutečně vzal podanou stížnost

zpět, a to s ohledem na okolnost, že Městskému soudu v Praze byla předložena jen fotokopie podání prokurátora. Městský soud v Praze si měl opatřit originál uvedeného podání, případně dotazem u obvodního prokurátora pro Prahu 4 ověřit, že předložená fotokopie odpovídá jeho podání.

Jestliže by se potvrdilo, že obvodní prokurátor pro Prahu 4 skutečně vzal podanou stížnost zpět, jak to vyplývá z předložené fotokopie jeho podání, měl předseda senátu Městského soudu v Praze rozhodnout podle § 144 odst. 4 tr. ř., zda zpětvzetí stížnosti bere na vědomí.

Tím, že Městský soud v Praze z podnětu stížnosti prokurátora meritorně o ní rozhodl a zrušil v usnesení obvodního soudu pro Prahu 4 výrok o vrácení věci prokurátorovi k došetření a uložil Obvodnímu soudu pro Prahu 4 nové projednání a rozhodnutí věci, uplatnil svou přezkumnou pravomoc bez toho, že by náležitě zjistil, zda tak může učinit vzhledem k oprávnění prokurátora vzít podanou stížnost zpět a zda není na místě postup spočívající v tom, že předseda senátu vezme zpětvzetí stížnosti na vědomí. Městský soud v Praze tedy porušil v neprospěch obviněných zákon v ustanoveních § 2 odst. 5, 6 tr. ř. ve vztahu k ustanovením § 144 odst. 2, 4 tr. ř.

Městský soud v Praze porušil zákon v neprospěch obviněného T. N. také tím, že zamítl jeho stížnost jako nedůvodnou podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. na podkladě závěru, že u obviněného nadále trvají důvody vazby podle § 67 písm. b) tr. ř.

Poté, co skončilo přípravné řízení a byla podána obžaloba, ve skutečnosti odpadly důvody vazby u obviněného T. N. a obviněný měl být správně propuštěn z vazby na svobodu již Obvodním soudem pro Prahu 4 při předběžném projednání obžaloby v rámci rozhodování podle § 192 tr. ř., a to bez ohledu na vrácení věci prokurátorovi k došetření.

Obviněný T. N. byl vzat do vazby usnesením Obvodního soudu pro Prahu 4 z 18. 3. 1992 sp. zn. Nt 1545/92 z důvodů uvedených v § 67 písm. b) tr. ř.

Důvod vazby podle § 67 písm. b) tr. ř. odpadl proto, že obvinění i svědci byli vyslechnuti. Pokud Obvodní soud pro Prahu 4 v souvislosti s vrácením věci prokurátorovi k došetření požadoval doplnění důkazů výsledkem svědků, šlo o opakované výslechy svědků, kteří již jednou byli vyslechnuti, a to k okolnostem, které nemají význam pro posouzení věci obviněného T.,

nýbrž spoluobviněných mladistvých P. Z. a S. K. Není tedy reálná obava, že obviněný T. N. bude na svědky či spoluobviněné nějak působit a mařit tak objasňování skutečností závažných pro trestní stíhání. Obvodní soud pro Prahu 4 v souvislosti s vrácením věci prokurátorovi k došetření uložil doplnění důkazů též znaleckými posudky. Ani vzhledem k nim však nevyšly najevo takové skutečnosti, které by odůvodňovaly obavu, že by je ovlivňoval.

Tím, že Obvodní soud pro Prahu 4 ponechal obviněného T. N. ve vazbě, porušil zákon v ustanoveních § 192 a § 67 písm. b) tr. ř. v neprospěch obviněného. Městský soud v Praze pak porušil zákon v neprospěch obviněného T. N. v ustanovení § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. tím, že zamítl jeho stížnost jako nedůvodnou.

Ze všech těchto důvodů vrchní soud vyslovil zjištěná porušení zákona a zrušil napadené usnesení Městského soudu v Praze v celém rozsahu a usnesení Obvodního soudu pro Prahu 4 ve výroku o vazbě obviněného T. N.

V dalším vrchní soud přikázal Městskému soudu v Praze, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Městský soud v Praze náležitě zjistí, zda obvodní prokurátor pro Prahu 4 vzal zpět stížnost podanou proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 4, a v závislosti na tomto zjištění rozhodne o dalším postupu v tom smyslu, zda je na místě postup podle § 144 odst. 4 tr. ř. anebo postup podle § 147 odst. 1 tr. ř.

Obviněného T. N. vrchní soud propustil z vazby na svobodu (§ 72 odst. 1 tr. ř.). Obviněný však může být do vazby znovu vzat, pokud svým jednáním způsobí, že bude naplněn některý z důvodů vazby, jak jsou vymezeny v § 67 tr. ř.

Č. 31

Poškozený, ohledně kterého Krajský soud podle § 44 odst. 2 tr. ř. rozhodl, že jeho účast nepřipouští, nemůže vykonávat žádná práva, která jinak náleží poškozenému. Nemá právo podat ani odvolání proti rozsudku, kterým nebylo rozhodnuto o uplatnění nároku na náhradu škody, a namí-

tat, že výrok o náhradě škody chybí. Takové odvolání zamítne odvolací soud jako odvolání podané neoprávněnou osobou (§ 253 odst. 1 tr. ř.).

(Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 9. 4. 1993 sp. zn. 11 To 59/93)

Vrchní soud v Praze zamítl podle § 253 odst. 1 tr. ř. odvolání poškozených proti rozsudku Městského soudu v Praze z 3. července 1992 sp. zn. 1 T 10/92.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Městského soudu v Praze z 3. 7. 1992 sp. zn. 1 T 10/92 bylo rozhodnuto o vině a trestu ohledně obžalovaného mladistvého M. C., M. O., J. P., mladistvého D. H. a mladistvého D. M. O náhradě škody nebylo tímto rozsudkem rozhodnuto, protože Městský soud po zahájení hlavního líčení rozhodl, že podle § 44 odst. 2 tr. ř. se účast poškozených nepřipouští.

Poškození státní podnik Pražské restaurace a státní podnik v likvidaci Lucerna – Barrandov podali proti rozsudku odvolání. Každý z poškozených v odvolání namítl, že v souladu s ustanovením § 43 odst. 2 tr. ř. uplatnil nárok na náhradu škody způsobené trestným činem, pro který byli obžalovaní uznáni vinnými, a že Městský soud v Praze o tomto nároku rozsudkem nerozhodl. Každý z poškozených proto navrhl, aby napadený rozsudek byl doplněn chybějícím výrokem o náhradě škody.

Vrchní soud shledal, že odvolání obou poškozených je odvoláním podaným neoprávněnou osobou (§ 253 odst. 1 tr. ř.).

Postavení a práva poškozeného v trestním řízení jsou upravena především v ustanoveních § 43 odst. 1, 2 tr. ř. Podle § 44 odst. 2 tr. ř. v řízení o trestných činech náležejících do příslušnosti Krajského soudu (§ 17 odst. 1 tr. ř.) rozhodne o účasti poškozeného soud podle povahy projednávané věci. Jestliže soud podle § 44 odst. 2 tr. ř. rozhodne, že se účast poškozeného nepřipouští, má takové rozhodnutí ten účinek, že poškozený nadále nemůže v trestním řízení vykonávat žádná práva, která mu jinak podle § 43 odst. 1, 2 tr. ř. přísluší, a že se o uplatnění nároku na náhradu škody

v rozsudku nerozhoduje, a to ani výrokem, jímž by poškozený byl odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních nebo na jiné řízení. Proti rozhodnutí, které soud podle § 44 odst. 2 tr. ř. učiní ohledně účasti poškozeného, není přípustný opravný prostředek. Odvolací soud toto rozhodnutí nepřezkoumává ani z podnětu odvolání poškozeného podaného proti rozsudku.

K účinkům rozhodnutí, jímž soud podle § 44 odst. 2 tr. ř. nepřipustí účast poškozeného, náleží také to, že poškozený, jenž uplatnil nárok na náhradu škody, nemůže proti rozsudku podat odvolání, ke kterému je jinak oprávněn podle § 246 odst. 1 písm. d) tr. ř. pro nesprávnost výroku o náhradě škody, resp. podle § 246 odst. 2 tr. ř. proto, že výrok o náhradě škody nebyl učiněn. Pokud v návaznosti na rozhodnutí soudu, že podle § 44 odst. 2 tr. ř. se nepřipouští účast poškozeného, soud v rozsudku nerozhodne o uplatnění nároku na náhradu škody, nejde o nesprávnost rozsudku, nýbrž o zákonný důsledek uvedeného rozhodnutí učiněného podle § 44 odst. 2 tr. ř.

Z toho vyplývá, že podá-li poškozený odvolání proti rozsudku, jímž nebylo rozhodnuto o uplatnění nároku na náhradu škody, za situace, kdy soud v hlavním líčení podle § 44 odst. 2 tr. ř. nepřipustil účast poškozeného, jde o odvolání podané neoprávněnou osobou.

O takový případ jde i v posuzované věci, v níž Městský soud v Praze, který má postavení Krajského soudu, v hlavním líčení podle § 44 odst. 2 tr. ř. rozhodl, že se nepřipouští účast poškozených. Poškození státní podnik Pražské restaurace a státní podnik v likvidaci Lucerna – Barrandov vzhledem k tomuto rozhodnutí nemohli již vykonávat v řízení práva poškozených a nemohli ani podat odvolání proti rozsudku z důvodu, že v něm chybí výrok o náhradě škody.

Vrchní soud proto odvolání obou poškozených podle § 253 odst. 1 tr. ř. zamítl jako odvolání podané neoprávněnou osobou, aniž z podnětu těchto odvolání napadený rozsudek meritorně přezkoumal.

Č. 32

Je-li podání, jehož obsahem je opravný prostředek, opatřeno otiskem podacího razítka soudu prvního stupně s datem po uplynutí zákonné lhůty

k podání opravného prostředku, musí soud druhého stupně vždy zkoumat, zda opravný prostředek nebyl podán v zákonné lhůtě, a to se zřetelem k okolnostem uvedeným v § 60 odst. 4 tr. ř.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČR z 20. 11. 1992 sp. zn. 4 Tz 52/92)

K stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem ČR Nejvyšší soud ČR zrušil usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem z 29. dubna 1992 sp. zn. 28 To 157/92 a tomuto soudu přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem z 29. 4. 1992 sp. zn. 28 To 157/92 bylo podle § 253 odst. 1 tr. ř. zamítnuto odvolání obviněného P. H. proti rozsudku Okresního soudu v Jablonci nad Nisou ze 16. 3. 1992 sp. zn. 2 T 33/92. Krajský soud opřel toto rozhodnutí o závěr, že odvolání bylo podáno opožděně.

Generální prokurátor ČR podal 29. 10. 1992 ve prospěch obviněného P. H. proti usnesení Krajského soudu stížnost pro porušení zákona, v níž namítl, že Krajský soud zamítl odvolání jako opožděné, aniž spolehlivě zjistil, zda bylo skutečně podáno po uplynutí zákonné lhůty. Generální prokurátor ČR poukázal na to, že Krajský soud posuzoval otázku včasnosti odvolání jen podle data, kdy podání, jehož obsahem bylo odvolání, došlo soudu. Podle námitek generálního prokurátora ČR měl Krajský soud zkoumat, zda odvolání nebylo podáno včas se zřetelem k ustanovení § 60 odst. 4 písm. a) tr. ř. V této souvislosti generální prokurátor ČR odkázal na okolnosti, z nichž Krajský soud měl dovodit, že podání mohlo být ve lhůtě dáno na poštu. V návaznosti na to generální prokurátor ČR vytkl, že Krajský soud neprovedl potřebné důkazy k objasnění věci z tohoto hlediska. V závěru stížnosti pro porušení zákona generální prokurátor ČR navrhl, aby Nejvyšší soud ČR vyslovil vytknuté porušení zákona, ke kterému došlo v neprospěch obviněného, aby zrušil napadené usnesení a aby dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud ČR přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. na podkladě stížnosti pro porušení zákona správnost výroku napadeného usnesení, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen.

Podle § 253 odst. 1 tr. ř. odvolací soud zamítne odvolání mimo jiné tehdy, bylo-li podáno opožděně. O opožděně podané odvolání jde v případě, že bylo podáno po uplynutí lhůty uvedené v § 248 odst. 1 tr. ř. Přitom zachování i této lhůty je nutno vždy posuzovat se zřetelem k ustanovení § 60 odst. 4 tr. ř., které stanoví, za jakých podmínek je lhůta zachována, i když podání došlo orgánu činnému v trestním řízení fakticky až po uplynutí lhůty.

Významnou zásadou při posuzování včasnosti odvolání je to, že odvolací soud musí ohledně rozhodných okolností zjistit vždy skutečný stav věci (§ 2 odst. 5 tr. ř.), a to na podkladě důkazů a jejich náležitého hodnocení (§ 2 odst. 6 tr. ř.).

Takto však Krajský soud v přezkoumávané věci nepostupoval. V souladu s ustanovením § 248 odst. 1 tr. ř. sice shledal, že konec lhůty, v níž obviněný mohl podat odvolání, připadl na 1. 4. 1992, avšak závěr o opožděnosti odvolání obviněného učinil pouze na podkladě skutečnosti, že odvolání došlo Okresnímu soudu v Jablonci nad Nisou až 2. 4. 1992. Krajský soud se již nezabýval otázkou, zda lhůta k podání odvolání nebyla zachována s ohledem na některou z okolností uvedených v § 60 odst. 4 tr. ř. Krajský soud zejména nehodnotil skutečnost, že podle podacího razítka okresního soudu, jímž bylo odvolání opatřeno, došlo toto odvolání v obálce. Na tomto podkladě vyvstávala reálná možnost, že obálka, jejímž obsahem bylo odvolání, došla Okresnímu soudu poštou. V takovém případě by pro zachování lhůty k podání odvolání bylo podle § 60 odst. 4 písm. a) tr. ř. rozhodné, kdy bylo podání dáno na poštu a zda bylo adresováno soudu, u něhož mělo být učiněno (tj. Okresnímu soudu v Jablonci nad Nisou), nebo soudu, který měl ve věci rozhodnout (tj. Krajskému soudu v Ústí nad Labem). V tomto ohledu se však Krajský soud otázkou včasnosti odvolání nezabýval, nezjistil okolnosti rozhodné z hlediska § 60 odst. 4 písm. a) tr. ř. a na jejich zjištění nezaměřil dokazování ani hodnocení důkazů. V důsledku toho Krajský soud jako opožděně zamítl odvolání obviněného, aniž spolehlivě zjistil, že toto odvolání bylo skutečně podáno po uplynutí zá-

konné lhůty. Tím Krajský soud porušil zákon v neprospěch obviněného v ustanoveních § 2 odst. 5, 6 tr. ř. ve vztahu k ustanovení § 253 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud ČR proto vyslovil zjištěné porušení zákona a zrušil napadené usnesení. Zároveň zrušil také všechna další obsahově navazující rozhodnutí, která zrušením napadeného usnesení pozbyla podkladu, zejména rozhodnutí o nákladech trestního řízení, rozhodnutí o zamítnutí návrhu na odklad výkonu trestu atd.

V dalším Nejvyšší soud ČR přikázal Krajskému soudu, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Při novém projednání věci Krajský soud především učiní zjištění potřebná pro posouzení, kdy bylo podání, jehož obsahem je odvolání obviněného, učiněno se zřetelem k ustanovení § 60 odst. 4 písm. a) tr. ř. Za tím účelem si opatří obálku, v níž bylo podání doručeno Okresnímu soudu, a pokud by tato obálka nebyla k dispozici, přihlédně k obsahu dalších dostupných důkazů, jimiž jsou zejména doklady obhájce o odeslání zásilky, vyjádření pošty apod., které si v zájmu objektivního posouzení věci opatří. Teprve poté Krajský soud posoudí, zda odvolání bylo skutečně podáno opožděně a zda jsou podmínky pro jeho zamítnutí podle § 253 odst. 1 tr. ř., anebo zda je na místě meritorní přezkoumání rozsudku Okresního soudu podle § 254 odst. 1 tr. ř.

Č. 33

Je-li orgánem činným v trestním řízení, který podle § 105 odst. 1 tr. ř. přibírá znalce do trestního řízení, soud, musí rozhodovat náležitě obsazen (§ 2 odst. 9 tr. ř.). Proto přibírá-li znalce Krajský soud jako soud prvního stupně, musí o přibrání rozhodnout v senátu složeném ze dvou soudců, z nichž jeden je předsedou, a tři přísedícími.

(Usnesení Nejvyššího soudu ČR z 20. 11. 1992 sp. zn. VII Torz 52/92)

K stížnosti obviněného F. M. Nejvyšší soud ČR zrušil usnesení Krajského soudu v Ostravě z 29. 10. 1992 sp. zn. 30 Rt 112/92 a Krajskému soudu uložil, aby o věci znovu jednal a rozhodl, a současně nařídil, aby věc byla projednána a rozhodnuta v jiném složení senátu.

Z odůvodnění:

Napadeným usnesením Krajský soud v Ostravě podle § 105 odst. 1 tr. ř. ustanovil znalcem z oboru grafologie soudního znalce z oboru písma O. V. V odůvodnění tohoto usnesení uvedl, že v rámci přezkumného řízení podle § 4 odst. 1 zák. č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění zák. č. 47/1991 Sb., je třeba provést znalecký posudek z oboru ručního písma, a proto byl přibrán znalec O. V., aby porovnal šest dopisů založených ve spise a zjistil, zda tyto dopisy byly psány F. M., který v tomto stadiu přislíbil spolupráci v tom směru, že je ochoten se podrobit písemné zkoušce.

Proti tomuto usnesení podal v zákonem stanovené lhůtě obviněný F. M. stížnost. V jejím odůvodnění namítl, že napadené usnesení je totožné s již zrušeným usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 11. 1991 sp. zn. 1 Rt 258/91, které bylo zrušeno ke stížnosti pro porušení zákona podané ministrem spravedlnosti rozsudkem Nejvyššího soudu České republiky ze dne 10. 4. 1992 sp. zn. Tz 9/92 zároveň i s řízením na základě něho provedeným. Není pravda, jak je v napadeném usnesení uvedeno, že v tomto stadiu řízení přislíbil spolupráci při expertíze, když mu předsedou senátu JUDr. A. K. nebylo dovoleno seznámit se se spisy a po uvedeném rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky dosud neproběhlo žádné řízení, ve kterém by tento slib dal.

Dále poukázal na skutečnost, že v řízení vznikají v důsledku postupu předsedy senátu JUDr. A. K. průtahy, a proto navrhuje, aby Nejvyšší soud České republiky zvážil, zda by neměla být tato rehabilitační věc projednána v jiném složení senátu, neboť uvedený předseda senátu je podjatý ve věci rehabilitace neprávem odsouzených osob v totalitním režimu. V závěru podané stížnosti F. M. navrhl napadené usnesení Krajského soudu v Ostravě zrušit.

Nejvyšší soud České republiky přezkoumal podle § 147 odst. 1 tr. ř. v návaznosti na § 17 odst. 4 cit. zák. o soudní rehabilitaci správnost výroku, proti němuž mohl obviněný F. M. podat stížnost, i řízení tomuto usnesení předcházející, a shledal, že stížnost je důvodná.

Rozsudkem Nejvyššího soudu České republiky ze dne 10. 4. 1992 sp. zn. Tz 9/92 bylo podle § 268 odst. 2 a § 269 odst. 2 tr. ř. rozhodnuto, že usne-

sením Krajského soudu v Ostravě ze dne 9. 9. 1991 sp. zn. 1 Rt 258/91 byl porušen zákon v ustanovení § 4 a § 33 odst. 2 zák. č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění zák. č. 47/1991 Sb. v neprospěch obviněného F. M. a toto usnesení i řízení na jeho základě provedené bylo zrušeno. V odůvodnění tohoto rozsudku Nejvyšší soud České republiky uvedl, že Krajský soud v Ostravě měl k návrhu obviněného ze dne 25. 7. 1990 provést přezkumné řízení podle oddílu třetího zákona o soudní rehabilitaci, a nikoli rozhodovat o pokračování v trestním stíhání podle § 33 odst. 2 zák. o soudní rehabilitaci, neboť toto ustanovení se vztahuje na rehabilitaci a odškodnění osob v případech, kdy nebylo zahájeno trestní stíhání. Z podání obviněného bylo totiž jednoznačně patrné, že jde o návrh podle § 4 zák. o soudní rehabilitaci, a tento návrh splňoval i všechny další náležitosti vyžadované ustanovením § 4 cit. zák. o soudní rehabilitaci, když se jednalo o pravomocné soudní rozhodnutí vyhlášené v době od 25. 2. 1948 do 1. 1. 1990 za trestný čin vyzvědačství podle § 105 odst. 1 alinea 1 tr. zák., tedy za trestný čin podle hlavy první zvláštní části trestního zákona [§ 4 písm. e) zák. o soudní rehabilitaci]. Z těchto důvodů byl porušen zákon v ustanovení § 4, § 33 odst. 2 cit. zák. o soudní rehabilitaci. Za tohoto stavu je pak Krajský soud v Ostravě povinen provést k návrhu F. M. jako oprávněné osoby uvedené v § 5 odst. 1 cit. zák. o soudní rehabilitaci přezkumné řízení podle oddílu třetího zák. č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění zák. č. 47/1991 Sb.

Krajský soud v Ostravě však podle těchto pokynů obsažených v uvedeném rozsudku Nejvyššího soudu České republiky náležitě nepostupoval, když hned na počátku dalšího řízení opět vydal usnesení ze dne 29. 10. 1992 sp. zn. 1 Rt 258/91, kterým ustanovil znalce O. V. podle § 105 tr. zák. (správně § 105 odst. 1 tr. ř.) k podání písmoznalecké expertízy šesti dopisů založených ve spise, aniž před tím provedl jakýkoliv úkon směřující k provedení přezkumného řízení podle oddílu třetího zákona o soudní rehabilitaci. Tímto usnesením v podstatě zopakoval postup, ke kterému došlo již usnesením ze dne 19. 11. 1991 sp. zn. 1 Rt 258/91. Při tomto postupu však přehlédl, že toto usnesení stejně tak jako celé řízení provedené na podkladě usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 9. 9. 1991 sp. zn. 1 Rt 258/91 bylo zrušeno shora uvedeným rozsudkem Nejvyššího soudu České

republiky ke stížnosti pro porušení zákona. Za tohoto stavu věci neměl Krajský soud v Ostravě pro vydání napadeného usnesení žádný podklad a měl proto nejprve provést přezkumné řízení podle oddílu třetího cit. zák. o soudní rehabilitaci ve veřejném zasedání ve smyslu § 9 cit. zák. o soudní rehabilitaci (srov. k tomu též ustanovení § 12 odst. 1 cit. zák.).

Navíc krajský soud v Ostravě vydal napadené usnesení jako rozhodnutí soudce či předsedy senátu (ve spise není založen žádný protokol o veřejném či neveřejném zasedání ani protokol o hlasování), ač orgánem činným v trestním řízení se podle § 105 odst. 1 tr. ř. rozumí v řízení před soudem vždy příslušný soud v náležitém obsazení, kterým je v tomto případě prvoinstanční senát Krajského soudu v Ostravě ve složení ze dvou soudců, z nichž jeden je předsedou, a tři přísedících [§ 12 odst. 3 písm. a) zák. č. 335/1991 Sb., o soudech a soudcích], neboť podle § 12 odst. 1 tr. ř. se orgány činnými v trestním řízení rozumějí soud, prokurátor, vyšetřovatel a vyhledávací orgán. Podle § 12 odst. 2 cit. zák. o soudech a soudcích rozhoduje krajský soud zásadně v senátech; samosoudce rozhoduje pouze v případech stanovených zákonem o řízení před soudy. O takový případ však v posuzované věci nešlo, neboť ustanovení § 105 odst. 1 tr. ř. hovoří o orgánu činném v trestním řízení, tedy vzhledem k § 12 odst. 1 tr. ř. o soudu, kterým je třeba rozumět příslušný senát. Pokud by zákonodárce zamýšlel, aby v řízení před soudem rozhodoval o přibrání znalce soudce nebo předseda senátu, musel by to výslovně v ustanovení § 105 odst. 1 tr. ř. vyjádřit, jako to učinil např. v § 39 odst. 1, 2, § 40, 68, § 69 odst. 1, 5, 6 tr. ř. a dalších ustanoveních.

Z těch důvodů Nejvyšší soud České republiky napadené usnesení podle § 149 odst. 1 písm. b) tr. ř. zrušil a Krajskému soudu v Ostravě uložil, aby o věci znovu jednal a rozhodl. V další části rozhodnutí se Nejvyšší soud zabýval návrhem obviněného F. M., aby trestní věc byla projednána v jiném složení senátu.

Č. 34

Postoupit věc jinému orgánu podle § 171 odst. 1 tr. ř. lze jen tehdy, když je věc dostatečně objasněna z hlediska, že stíhaný skutek není trestným

činem, ale mohl by být jiným příslušným orgánem posouzen jako přestupek nebo kárné provinění. Orgán činný v trestním řízení po tomto zjištění však musí věc postoupit, nemůže dále pokračovat v trestním řízení a zjišťovat další skutečnosti potřebné pro rozhodnutí o přestupku, např. odstraňovat pochybnosti o tom, zda se skutečně obviněný tohoto skutku dopustil.

(Usnesení Nejvyššího soudu ČR z 10. 10. 1991 sp. zn. 4 Tz. 41/91)

Nejvyšší soud České republiky zamítl podle § 268 odst. 1 tr. ř. stížnost pro porušení zákona podanou generálním prokurátorem České republiky proti usnesení krajského prokurátora v Ústí nad Labem z 5. 4. 1991 sp. zn. 4 KPt 133/91.

Z odůvodnění:

Usnesením vyhledávacího orgánu obvodního oddělení VB Český Dub, okr. Liberec z 3. 1. 1991 ČVS: VB-2/91 bylo podle § 160 odst. 1 tr. ř. zahájeno trestní stíhání a téhož dne M. H. podle § 169 písm. a) tr. ř. sděleno obvinění pro trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1 tr. zák., jehož se měl dopustit tím, že „dne 1. 12. 1990 jako zootechnik produkční stanice selat v Družcově odebral v tomto podniku nestandardní prase o váze 110 kg, v hodnotě 3 574 Kčs a na odběrnou poukázku uvedl váhu 65 kg v hodnotě 1 252 Kčs, čímž poškodil podnik o částku 2 322 Kčs“.

Usnesením okresního prokurátora v Liberci z 27. 3. 1991 sp. zn. 2 Pv 22/91 byla tato věc podle § 171 odst. 1 tr. ř. postoupena Obecnímu zastupitelstvu v Osečné, okr. Liberec, neboť prokurátor shledal, že nejde o trestný čin, avšak mohlo by jít o přestupek proti majetku podle § 50 odst. 1 zák. č. 200/1990 Sb.

Stížnost obviněného M. H. proti tomuto rozhodnutí byla usnesením krajského prokurátora v Ústí nad Labem z 5. 4. 1991 sp. zn. 4 KPt 133/91 podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. jako nedůvodná zamítnuta.

Proti tomuto usnesení krajského prokurátora podal generální prokurátor ČR stížnost pro porušení zákona ve prospěch obviněného M. H. Na-

mítl, že podle § 171 odst. 1 tr. ř. lze jako přestupek postoupit jen věc dostatečně objasněnou. V daném případě však v přípravném řízení nebyl náležitě zjištěn skutečný stav věci, když nebyla zjištěna skutečná váha prasete v době, kdy je obviněný M. H. odebral a odvezl. Váhu 65 kg, kterou uvedl při převažování na váze v produkční stanici obviněný M. H., potvrdil nepřímo i zaměstnanec této stanice svědek M. H. Naopak další převažování prasete o šest dní později v bydlíšti obviněného bylo provedeno na nezpůsobilém zařízení, kdy váha prasete byla pouze odhadována. K těmto okolnostem měli být vyslechnuti jako svědci ing. J. Š. a ing. A. K., kteří této váhy použili, i policista J. L., který se tohoto převažování zúčastnil bez rozhodnutí o domovní prohlídce. Uvedené mezery v dokazování jsou na vrub vyhledávacího orgánu OO-VB v Českém Dubu a okresního prokurátora v Liberci, jenž usnesení o postoupení věci vydal. Krajský prokurátor v Ústí nad Labem pak nesplnil svoji přezkumnou povinnost, když toto usnesení okresního prokurátora v Liberci jako vadné nezrušil. Generální prokurátor ČR tedy v závěru své stížnosti navrhl, aby Nejvyšší soud České republiky vyslovil, že napadeným usnesením krajského prokurátora v Ústí nad Labem byl porušen zákon v ustanovení § 147 odst. 1, § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. a v řízení, jež mu předcházelo, v ustanovení § 2 odst. 5 6 tr. ř. Napadené usnesení i jemu předcházející usnesení okresního prokurátora v Liberci proto navrhl zrušit s tím, aby dále bylo postupováno podle ustanovení § 270 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud České republiky přezkoumal ve smyslu § 267 odst. 1 tr. ř. správnost výroku napadeného usnesení, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon nebyl porušen.

Generální prokurátor ČR správně připomíná, že postoupit jako přestupek podle § 171 odst. 1 tr. ř. lze jen věc dostatečně objasněnou. Této zásadě je však třeba rozumět tak, že orgán činný v trestním řízení provádí dokazování až do okamžiku, kdy spolehlivě zjistí, že stíhaný skutek není trestným činem, ale že může jít o přestupek, o němž se nevede trestní stíhání, ale k jehož projednání jsou podle § 52 a násl. zák. č. 200/1990 Sb. příslušné správní orgány. Na základě tohoto zjištění věc postoupí k dalšímu projednání příslušnému správnímu orgánu. Opačný postup, kdy orgán činný v trestním řízení by i za této situace dále prováděl dokazování až do

konečného a jakékoli pochybnosti nepřipouštějícího závěru, že obviněný se určitého skutku, který má znaky pouhého přestupku, dopustil, by znamenal, že by orgán, činný v trestním řízení ve skutečnosti nezákonně rozhodoval věc, k jejímuž projednání jsou příslušné jiné, tj. správní orgány, a obviněného, jehož čin evidentně není trestným činem, by vystavoval možnosti citelných omezení, která trestní stíhání, na rozdíl od správního řízení, připouští (včetně např. zajištění osob a věcí). Takový postup by byl v rozporu nejen s dikcí ustanovení § 171 odst. 1 tr. ř. o postoupení věci, nýbrž i s účelem trestního (§ 1 odst. 1 tr. ř. – trestní řízení se vede jen o trestných činech) a správního (§ 51 zák. č. 200/1990 Sb.) řízení.

V posuzované věci okresní prokurátor v Liberci zjistil, že provedené důkazy nepotvrdily původní obvinění M. H., že namísto zaplacené váhy prasete 65 kg odebral prase o váze 110 kg, čímž měl neoprávněně získat 2 322 Kčs. Provedené důkazy však svědčily pro závěr, že váha prasete mohla být záměrně podhodnocena zhruba o 10 kg, což reprezentuje škodu do 800 Kčs (konkrétně 220 Kčs při ceně 22 Kčs za 1 kg, stanovené ve vyčíslení škody na č. 1. 49), tedy vzhledem k ustanovení § 247 odst. 1, § 89 odst. 14 tr. zák. a nařízení vlády ČSFR č. 258/1990 Sb. „škodou nepatrnou“. Podvodné způsobení takové škody nezakládá trestný čin, ale skutkovou podstatu přestupku proti majetku podle § 50 odst. 1 zák. č. 200/1990 Sb., k jehož projednání je podle § 53 odst. 1 cit. zák. ve spojení s ustanovením § 22 zák. č. 367/1990 Sb. o obcích, příslušné obecní zastupitelstvo, resp. jím zřízená komise.

Okresní prokurátor v Liberci proto nepochybil, když usnesením z 27. 3. 1991 sp. zn. 2 Pv 22/91 předmětnou věc obviněného M. H. podle § 171 odst. 1 tr. ř. tomuto orgánu jako příslušnému postoupil. Zákonné a správné je i usnesení krajského prokurátora v Ústí nad Labem z 5. 4. 1991 sp. zn. 4 KPt 133/91, jenž podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítl nedůvodnou stížnost obviněného M. H. proti tomuto usnesení okresního prokurátora.

Nejvyšší soud České republiky proto shledal, že ani výrokem napadeného usnesení krajského prokurátora v Ústí nad Labem, ani v řízení, jež mu předcházelo, nebyl porušen zákon. Stížnost generálního prokurátora České republiky pro porušení zákona proto podle § 268 odst. 1 tr. ř. zamítl.

Poznámky:

- Opilství**
Ustanovení § 201a tr. zák. nelze použít v případě, že pachatel spáchal trestný čin ve stavu zmenšené přičetnosti. č. 22
- Pletichy při veřejné soutěži a veřejné dražbě**
Nabídnutí značné částky účastníkovi dražby za to, aby z veřejné dražby odstoupil, není trestným činem podplácení ani přípravy k podvodu. Po účinnosti zák. č. 557/1991 Sb. takový čin naplňuje znaky trestného činu pletich při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 128c písm. b) tr. zák. č. 14
- Porušování domovní svobody**
Násilím ve smyslu § 238 odst. 1, 2 tr. zák. je i vytržení sítě proti hmyzu u pootevřeného okna komory. č. 16-II
- Postoupení věci**
Orgán činný v trestním řízení musí po zjištění, že stíhaný skutek není trestným činem, ale mohl by být jiným příslušným orgánem posouzen jako přestupek, okamžitě věc postoupit, nemůže dále pokračovat v trestním stíhání a zjišťovat další skutečnosti důležité pro rozhodnutí o přestupku. č. 34
- Rízení o odvolání**
Je-li podání, jehož obsahem je opravný prostředek, opatřeno otiskem podacího razítka soudu prvního stupně datem po uplynutí lhůty k podání opravného prostředku, musí soud druhého stupně vždy zkoumat, zda opravný prostředek nebyl podán v zákonné lhůtě, a to se zřetelem k okolnostem uvedeným v § 60 odst. 4 tr. ř. č. 32
- Škoda**
Při stanovení výše škody způsobené na cizí měně je třeba vycházet z kurzu, za který se tato měna oprávněným subjektem (směnnou) v době činu prodávala, nikoli nakupovala. č. 18
Cenou, za kterou se věc v době a v místě obvykle prodává, se rozumí cena při legálním prodeji, a nikoli cena na černém trhu. č. 19
- Totožnost skutku**
Totožnost skutku je zachována i v případě, kdy obviněný je obžalobou stíhán jako spolupachatel trestného činu loupeže podle § 234 tr. zák., ale prokáže se, že svým jednáním naplnil jen znaky trestného činu nepřekážení trestného činu podle § 167 tr. zák., popř. trestného činu podílnictví podle § 251 tr. zák. č. 17
- Vazba**
Jestliže byly spojeny ke společnému řízení dvě věci, v každé z nichž byl obviněný ve vazbě, je nutno obě řízení i z hlediska trvání vazby považovat za řízení jediné. č. 27
Doba strávená ve vazbě, která byla po vyloučení řízení o některých trestných činech ze společného řízení a odsouzení obviněného za ně započítána do uloženého trestu odnětí svobody, se v původním dříve

společném řízení o nevyloučených trestných činech nepočítá do doby trvání vazby uvedené v § 71 odst. 1 tr. ř. č. 28
 Samotná skutečnost, že věc byla při předběžném projednání obžaloby vrácena podle § 188 odst. 1 písm. c) tr. ř. prokurátorovi k došetření, není důvodem, aby trval i nadále důvod vazby podle § 67 písm b) tr. ř. č. 30

Výdělečnost

Znak „po delší dobu“ § 89 odst. 3 tr. zák. je naplněn, páchá-li pachatel trestnou činnost, již si soustavně opatřuje převážný zdroj příjmů, alespoň po dobu tří měsíců. č. 20

Zabrání věci

Podle § 73 odst. 1 písm. a) tr. zák. lze zabrat jen věc náležející pachateli, kterého nelze stíhat nebo odsoudit. Jestliže v době rozhodování pachatel již zemřel a jeho majetek přešel okamžikem smrti na jeho dědice, věc zemřelému již nenáležela a nelze ji podle uvedeného ustanovení zabrat. č. 15

Znalec

Přibírá-li znalec Krajský soud jako soud prvního stupně, musí o přibrání rozhodnout v pětičlenném senátu. č. 33

Žádost o propuštění z vazby

Podal-li v průběhu přípravného řízení obviněný žádost o propuštění z vazby, které prokurátor nevyhověl a kterou předložil soudu, a rozhoduje-li soud o této žádosti v době, kdy již byla podána ve věci obžaloba, musí rozhodnout senát, nejde-li o věc samosoudcovskou. č. 26

Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, dvojsešit 5–6/1993 (ročník XLV) z 27. 9. 1993. Vydává Nejvyšší soud ČR. Předseda redakční rady: JUDr. Pavel Kučera. Adresa redakce: 140 00 Praha 4, nám. Hrdinů 1300, tel. 430-551. Tiskne: Naše vojsko, s. p. závod 1, 160 05 Praha 6 - Liboc, Vlastina 23. Ročně vycházejí sešity 1–10 a sešit rejstříků. Cena sešitu 6 Kč (cena dvojsešitu 12 Kč), předplatné ročníku 1993 66 Kč.

Rozšiřuje PNS a. s. Informace podává a objednávky přijímá každá administrace PNS, např. na adresách: 125 04 Praha 1, Politických vězňů 16, 125 03 Praha 3, Olšanská 7, 370 10 České Budějovice, Nemanická 16, 301 51 Pízeň, Modřínova 2, 401 01 Ústí nad Labem pošt. příhr. 13, 532 05 Pardubice, Na Hrádku 105, 661 85 Brno, Lidická 40, 710 25 Ostrava, Bohumínská 61. Objednávky do zahraničí vyřizuje PNS, administrace vývozu tisku, 125 05 Praha 1, V. celnici.